

Ewa Konefał
Uniwersytet Gdański
ewa.konefal@ug.edu.pl

Z polskich badań nad przekładem

Niepublikowane rozprawy doktorskie (1874-2010)

Tytułem wstępu

W drugiej połowie ubiegłej dekady na łamach czasopisma *Perspectives. Studies in Translation Theory and Practice* Álvaro Echeverri (2017) sygnalizował kolejny nowy zwrot w studiach nad przekładem, dokonujący się na poziomie meta, a przejawiający się w pogłębionej autorefleksji na temat dotychczasowych osiągnięć dyscypliny, rewidowanych zarówno globalnie, jak i zawężonych do studiów prowadzonych na konkretnym obszarze. Obserwowany w ostatnich latach znaczący przyrost wiedzy dziedzinowej w obszarze badań nad przekładem oraz równoczesny intensywny rozwój technologii cyfrowych sprawiają, że do przedstawienia diachronicznej ewolucji studiów nad przekładem oraz nakreślenia obecnego krajobrazu coraz chętniej wykorzystywane są narzędzia bibliometryczne¹, pozwalające na przetworzenie zgromadzonych danych. Fundamentem

¹ Z ostatnich opracowań zob. np. Franco Aixelá, Sara Rovira-Esteva [2019]; Christian Olalla-Soler, Franco Aixelá, Sara Rovira-Esteva [2020]; Yuan Ping [2021]; Christian Olalla-Soler, Sara Rovira-Esteva, Franco Aixelá [2022].

dla dalszych analiz bibliometrycznych jest natomiast rzetelna i kompletna baza bibliograficzna.

Niniejsze opracowanie stanowi próbę włączenia się w ten wciąż żywy metanurt i daje asumpt do dyskusji nad zgromadzonym w Polsce na przestrzeni 149 lat (1874-2023) dorobkiem studiów nad przekładem. Przedmiotem rozważań chciałabym uczynić piśmiennictwo dziedzinowe w postaci niepublikowanych rozpraw doktorskich obronionych w polskich uczelniach wyższych i instytucjach naukowych, niezmiennie podtrzymując przekonanie, że dysertacje doktorskie z definicji należą do osiągnięć wnoszących istotny wkład w rozwój dyscypliny, odzwierciedlają podstawowe tendencje badawcze dominujące na poszczególnych etapach jej rozwoju² oraz generują nowe trendy poprzez swą otwartość na nowości. Jednocześnie jest to rodzaj piśmiennictwa słabo obecnego w polskim dyskursie naukowym, niezmiennie rzadko cytowanego, niekiedy bardzo skrzętnie ukrywanego przed szerszym gronem potencjalnych odbiorców pośród uczelnianych archiwaliów³.

Z uwagi na ograniczenia objętości publikacji w czasopiśmie, zebrany materiał bibliograficzny zostanie przedstawiony w dwóch częściach. W aktualnym numerze zostaną zaprezentowane prace najdawniejsze; ich dolne ramy chronologiczne wyznacza rozprawa Hugona Zatheya przedstawiona do obrony w 1874 r., górne – koniec pierwszej dekady obecnego millennium (2010 r.).

Założenia metodologiczne

Badania bibliometryczne, dzięki wykorzystywaniu ilościowych metod analizy publikacji naukowych, przyczyniają się do obiektywnego diagnozowania rozwoju nauki, jednakże wiarygodność wniosków formułowanych na ich podstawie jest uzależniona od jakości i zakresu danych, na których się opierają. W przypadku studiów nad przekładem, gdzie nie ma jeszcze pełnej zgody co do ram przedmiotowych dyscypliny, zawartość bazy może mieć istotny wpływ na kształtowaną na jej podstawie ocenę osiągnięć.

Wykaz prac doktorskich konstruowano zgodnie z zasadą kompletności. Oznacza to, że uwzględniono w nim wszystkie dostępne rozprawy dziedzinowe (zgodnie z wyznaczonymi ramami, o czym poniżej), bez

² Zob. Ewa Konefał [2016: 15].

³ Nie wszystkie uczelnie deponują rozprawy w bibliotekach, tym samym informacja o tego rodzaju dokumentach nie widnieje w ogólnodostępnych katalogach.

względem na poziom prezentowanych refleksji. Z oczywistych względów żadna baza – ta nie jest wyjątkiem – nie może zawierać wszystkiego, co kiedykolwiek napisano, jednakże dołożono wszelkich starań, by dotrzeć do jak największej liczby prac dziedzinowych. W tym celu wykorzystano różnorodne źródła ekscerpji, łącznie z archiwaliami.

Kolejną istotną kwestią jest zakres przedmiotowy rejestrowanych prac. Rozbieżności w określaniu ram przedmiotowych przez różnych badaczy mogą wynikać z odmiennych sposobów definiowania obiektu (przedmiotu materialnego) obserwacji naukowej oraz wyznaczania szeregu związanych z nim przedmiotów formalnych (aspektów, punktów widzenia). Należałoby w tym miejscu uściślić, że jako obiekt – zarówno konkretnego badania, jak i całej dyscypliny – pojmujemy się pewien realny byt (istotę), poddający się analizie naukowej. W nauce utarł się pogląd, że przedmiot formalny różni się pod względem ogólnognoseologicznym (epistemicznym) od przedmiotu materialnego tym, że włącza do swojego zakresu tylko podstawowe strony obiektu, istotne jedynie dla danego badania lub dyscypliny naukowej. Dlatego ten sam obiekt może stać się przedmiotem różnego rodzaju badań, prowadzonych z perspektywy wielu nauk.

Obiektem dyscypliny, której obraz próbuję nakreślić, jest przekład/tłumaczenie. Jest to jednocześnie fenomen – ze względu na swą wieloznaczność – sprawiający pewne problemy definicyjne, ujmować go bowiem można jako: operację przekodowania – międzyjęzykowego i międzysemiotycznego; proces (tłumaczenie w rozumieniu Wojtasiewiczowskim⁴); produkt finalny tegoż procesu (tekst przekładu) i – na koniec – rodzaj działalności zawodowej człowieka. Heterogeniczność obiektu generuje wielość i różnorodność przedmiotów formalnych znajdujących się w sferze zainteresowań powiązanych z nim badań, rozpatrywanych przez pryzmat różnych dziedzin, dyscyplin oraz specjalności wyodrębnianych w ich ramach. Wieloaspektowość studiów nad przekładem wzrasta, jeśli obszar eksploracji badawczych rozszerzymy o uczestników komunikacji przekładowej: tłumacza, odbiorcę finalnego, wydawcę itd. Jeśli badania nad przekładem ograniczylibyśmy tylko do sfery terminologii i terminografii dwu- lub wielojęzycznej, wyzyskiwanej w różnych dyskursach

⁴ Wojtasiewicz [1957/2005: 15] próbuje konsekwentnie odróżniać produkt tłumaczenia, który nazywa przekładem, od procesu określanego tłumaczeniem, czego się dziś już zazwyczaj nie czyni.

specjalistycznych, to potencjalnie mogą być one prowadzone w ramach każdego z obszarów ujętych w klasyfikacji dziedzin i dyscyplin nauki⁵.

Prezentowana baza włącza prace odsłaniające różnorodność oblicza przekładu/tłumaczenia i powiązane z nimi aspekty. Jednym z celów jest ujawnienie polidyscyplinarności oglądu omawianego fenomenu, gdzie obserwacja dokonywana jest nie tylko z perspektywy fundamentalnej dla studiów nad przekładem filologii (literaturoznawstwa i językoznawstwa). Sporządzony wykaz uwzględnia dysertacje z różnych dziedzin: poddające analizie naukowej wszelkie możliwe rodzaje i gatunki tłumaczenia interlingwalnego i intersemiotycznego, wykonywanego przez człowieka (zarówno profesjonalistę, jak i amatora) i przez maszynę (wchodzą tu zagadnienia pojawiające się w kontekście tłumaczenia automatycznego i wspomagającego komputerowo); rozpatrujące przekład w konfrontacji z oryginałem i jako dzieło autonomiczne, mające swoją historię i miejsce w kulturze przyjmującej; związane z wymiarem prawnym i etycznym działalności translatorskiej; traktujące o tym, jak nauczać przekładu (pedagogika przekładu). Jest tu również miejsce dla prac z obszaru przekładowego działu językoznawstwa wewnętrznego, któremu Andrzej Bogusławski [2013] przydaje miano konfrontatywnej lingwistyki przekładowej oraz bliskiej mu leksykografii dwujęzycznej. Gdyby w Polsce można było doktoryzować się z przekładoznawstwa – a takiej dyscypliny nie mamy – zapewne nie każdy z autorów zarejestrowanych rozpraw wpisałby swoje osiągnięcia naukowe w jej ramy. Spośród badaczy przekładu, wielu definiuje się jako historycy literatury, komparatyści, historycy języka, leksykografowie, terminolodzy, bibliolodzy, teolodzy, prawnicy itd. Nie wyklucza to jednak faktu, że wyniki ich badań rzucają światło na wspólny obiekt, jakim jest przekład, wzbogacając tym samym wiedzę o nim.

Baza obejmuje również rozprawy, w których zagadnienia przekładu rozpatrywane są równolegle w związku z realizacją szerszego problemu badawczego. Do takich należą np. liczne prace podejmujące zagadnienia recepcji autora/dzieła w kulturze przyjmującej, w których recepcja przekładowa (a tylko taka znajduje się – w mojej opinii – w polu refleksji przekładoznawczej) rozpatrywana jest na tle zagadnień niepowiązanych bezpośrednio z przekładem: opisów procesów historycznoliterackich,

⁵ Materiał zarejestrowany w kolejnych latach zawiera tego typu dysertacje powstałe w ramach pedagogiki i medycyny.

myśli krytycznej względem autora / dzieła oryginalnego lub jego śladów w literaturze / kulturze przyjmującej.

Z wykazu wykluczone zostały natomiast dysertacje, których głównym celem (nie przedmiotem formalnym!) jest edycja naukowa przekładu lub sam przekład. Taki praktyczny cel przyświeca wielu rozprawom z zakresu biblistyki powstałym w Uniwersytecie Jagiellońskim, przedmiotowo koncentrującym się na egzegezie biblijnej⁶, których integralną i najistotniejszą część stanowią przekłady fragmentów Pisma Świętego.

Charakterystyka zbioru

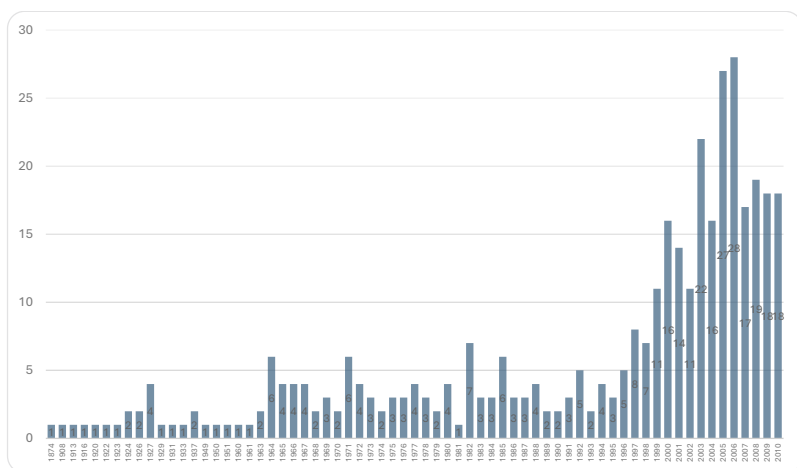
W przedmiotowym okresie (lata 1874-2010) powstały 374 rozprawy doktorskie prezentujące wyniki badań nad przekładem (patrz: wykres 1), z czego cztery przed odzyskaniem przez Polskę niepodległości. Czas międzywojnia był dość płodny dla badań nad przekładem, ich efekty zostały przedstawione w 16 rozprawach. Studium nie sprzyjały natomiast ciężkie dla polskiej nauki lata powojenne – w latach 1945-1960 powstały zaledwie dwie dysertacje. Ożywienie nastąpiło dopiero w latach 60., kiedy to zanotowano 28 rozpraw. Kolejne dwa dziesięciolecia przyniosły bardzo zbliżoną liczbę prac: w latach 1971-1980 było ich 34, a w latach 1981-1990 – 33. Znaczącą tendencję wzrostową można zaobserwować dopiero w ostatniej dekadzie minionego milenium, w której zostało przedłożonych 67 dysertacji. W latach 2001-2010 studia nad przekładem zaczęły przybierać masowy charakter, powstało łącznie 190 rozpraw – więcej niż w ciągu poprzednich 126 lat.

Do końca 2000 r. wśród instytucji sprawczych rozpraw w przyjętych ramach czasowych najważniejszą pozycję zajmowały trzy polskie uczelnie wyższe: Uniwersytet Jagielloński – z 39 (21,2%) nadanymi stopniami doktora, Uniwersytet Warszawski oraz Uniwersytet Poznański / Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – w obu powstało po 35 (19,02%) dysertacji. Za nimi sytuują się kolejno (zgodnie z liczbą wypromowanych doktorów): Uniwersytet Łódzki – 19 (10,33%); Uniwersytet Wrocławski – 18 (9,78%); Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej – 9 (4,89%); Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Katowicach / Uniwersytet Śląski – 7 (3,80%); Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – 4 (2,17%); Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Gdańsku / Uniwersytet Gdański, Wyższa Szkoła Pedagogiczna / Akademia Pedagogiczna

⁶ W latach 1948-1954 w UJ powstało aż 15 takich rozpraw, ich omówienie zob. w: Stanisław Piech [1997], Piotr Wisz [2014].

im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie oraz Zakład / Instytut Sławiastwa / Sławistyki PAN – po 3 (po 1,63%); Instytut Badań Literackich PAN, Katolicki Uniwersytet Lubelski oraz Uniwersytet Franciszkański / Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie – po 2 (po 1,09%); Instytut Języka Polskiego PAN, Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie oraz Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Opolu – po 1 (po 0,54%).

Wykres 1. Liczba rozpraw doktorskich prezentujących wyniki badań nad przekładem powstałych w latach 1874-2010

Źródło: opracowanie własne.

Nowa dekada (2001-2010) przyniosła istotne zmiany pod względem udziału procentowego polskich instytucji akademickich i naukowych zaangażowanych w badania nad przekładem. Na mapie instytucjonalnej pojawiły się uczelnie dotychczas nieobecne: Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz Uniwersytet Rzeszowski. Najwięcej rozpraw, bo aż 36, powstało w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Daje to aż 18,9% wszystkich rozpraw zanotowanych w latach 2001-2010. Na drugim miejscu znalazł się Uniwersytet Śląski z 26 rozprawami (13,7%), na trzecim – Uniwersytet Wrocławski, w którym przedłożono ich 24 (12,6%). W uczelni z najdłuższą tradycją badań nad przekładem – Uniwersytecie Jagiellońskim, liderze

wcześniejszego okresu, powstało już tylko 21 dysertacji (11%), słabiej wypadł również Uniwersytet Warszawski, w którym zarejestrowano 19 (10%) dokumentów. Powyżej dziesięciu prac zanotowano także w Uniwersytecie Łódzkim – 14 (7,3%) oraz Uniwersytecie Gdańskim – 12 (6,3%). Kolejne pozycje pod względem liczby przedstawionych dysertacji zajmują: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej i Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu – po 8 (po 4,2%); Akademia Pedagogiczna / Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie – 5 (2,6%); Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Uniwersytet Opolski – po 4 (po 2,1%); Uniwersytet Rzeszowski – 3 (1,6%). Po jednej rozprawie odnotowano w Instytucie Języka Polskiego PAN oraz Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu (po 0,5%).

W odniesieniu do liczby wypromowanych doktorów na przestrzeni całego analizowanego okresu (1874-2010) dominuje Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, w którym stopień uzyskało łącznie 71 osób (19%). Za nim kolejno sytuują się Uniwersytet Jagielloński (60 osób – 16%) i Uniwersytet Warszawski (54 osoby – 14,4%).

Oceniając udział ilościowy poszczególnych instytucji w rozwoju badań nad przekładem, należy uwzględnić fakt, że ich możliwości nie były równe. W okresie zaborów właściwie tylko dwie galicyjskie uczelnie wyższe – krakowska i lwowska – mogły swobodnie rozwijać polską humanistykę. Stały się też jej najprężniejszymi ośrodkami po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. W okresie II Rzeczypospolitej działały ponadto: Uniwersytet Warszawski, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Poznański oraz reaktywowany po 87 latach Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie⁷. Historia pozostałych polskich uczelni i instytucji naukowych rozpoczyna się dopiero po 1945 r.

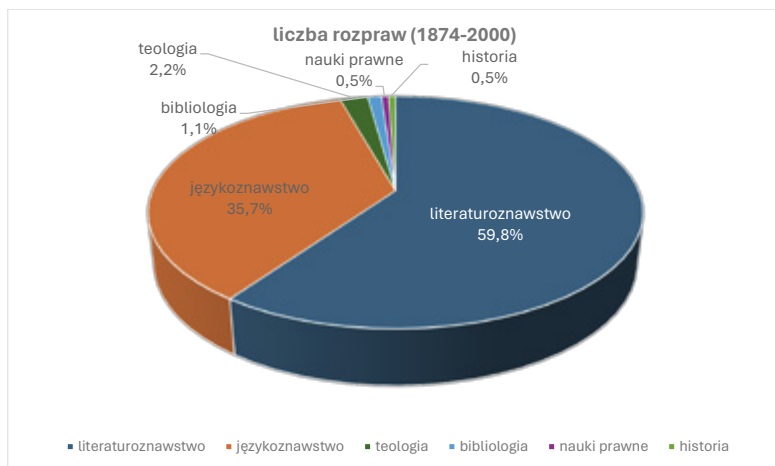
Ale wróćmy do źródeł. Miejscem, w którym ukształtowały się podstawy polskich studiów nad przekładem, bezdyskusyjnie jest krakowska akademia. To w jej murach powstała najstarsza znana mi polska rozprawa z zakresu badań nad przekładem: *Homer w Polsce. Przegląd polskich tłumaczeń Homera* autorstwa Hugona Zatheya, ucznia Antoniego Małeckiego i absolwenta lwowskiej Almae Matris. Dysertacja ta została napisana pod kierunkiem Stanisława Tarnowskiego i złożona w październiku 1874 r. na ręce ówczesnego dziekana Wydziału Filozoficznego UJ, prof. Franciszka Mertensa. Praca ukazała się drukiem miesiąc wcześniej na łamach

⁷ Uczelnia została zamknięta przez cara po stłumieniu powstania listopadowego.

*Przeglądu Polskiego*⁸ [Zathey 1874a], a w październiku tegoż roku w *Przeglądzie Miesięcznym* [Zathey 1874b], doczekała się również odrębnego wydania książkowego [Zathey 1886]. W UJ, do wybuchu II wojny światowej, stopień doktora na podstawie dysertacji poruszających zagadnienia przekładu uzyskało 12 osób.

Jak wskazują dane kwantyfikacyjne (patrz: wykres 2), do końca ubiegłego stulecia w prowadzonych studiach nad przekładem dominowała perspektywa literaturoznawcza. W ramach tej dyscypliny do obrony przedstawiono 110 rozpraw (59,8%), 66 w ramach językoznawstwa (35,7%), 4 – teologii biblijnej (2,2%), 2 z zakresu bibliologii (1,1%), po jednej z prawa cywilnego i historii (odpowiednio po 0,5%).

Wykres 2. Podział dziedzinowy rozpraw (1874-2000)

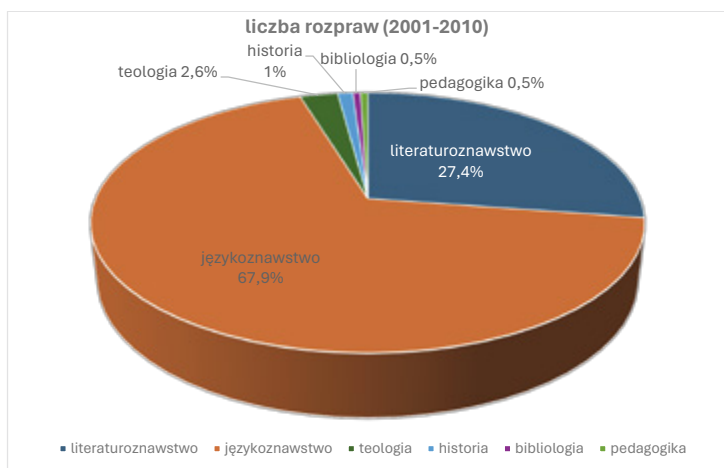
Źródło: opracowanie własne.

Lata 2001-2010 przyniosły istotne zmiany trendów, doszło do odwrócenia stosunku ilościowego pomiędzy rozprawami przypisanymi do literaturoznawstwa i językoznawstwa, który wyraźnie uległ przeorientowaniu

⁸ Stanisław Tarnowski, założyciel *Przeglądu Polskiego*, umożliwiał swoim uczniom drukowanie prac naukowych na łamach tego miesięcznika. W późniejszym okresie Zathey piastował w nim stanowisko redaktora, zob. Juliusz Kijas [1966: 41].

na rzecz tych ostatnich⁹ (patrz: wykres 3). W ramach językoznawstwa przedstawiono 129 rozpraw (67,9%), a do literaturoznawstwa przypisano ich 52 (27,4%). Stopnie doktorskie na podstawie rozpraw przedmiotowo powiązanych z przekładem nadawano również w dyscyplinach innych niż wyżej wymienione: 5 w dziedzinie nauk teologicznych (2,6%); 2 w ramach specjalności historycznych (1%), po jednej z zakresu bibliologii i pedagogiki (odpowiednio po 0,5%).

Wykres 3. Podział dziedzinowy rozpraw (2001-2010)

Źródło: opracowanie własne.

Mysł o przekładzie w okresie wczesnonaukowym rodziła się na seminariach prowadzonych w katedrach historii literatury polskiej oraz literatur porównawczych. Pod względem warsztatu metodologicznego pierwsze rozprawy były mocno osadzone w filologii. To przede wszystkim szkice historyczne oraz krytyczne poświęcone obecności w Polsce dzieł klasyków literatury angielskiej, francuskiej czy niemieckiej, m.in. autorstwa Homera, W. Shakespeare'a, Voltaire'a, A. Pope'a, J. Miliona,

⁹ Tendencja ta dała się zauważyć już w 2000 r., kiedy na 16 zarejestrowanych prac 9 powstało w ramach językoznawstwa, natomiast 7 – literaturoznawstwa. Jeszcze w 1999 r. relacja ta była nieco inna: na 11 dysertacji tylko 4 były przypisane do językoznawstwa.

J.W. Goethego, J. Dellile'a, G. Byrona – i ich przekładów na język polski. Ten trend utrzymał się przez cały analizowany okres. Różnie ujętym problemom recepcji, w tym literatury dziecięcej i młodzieżowej, poświęcona jest zdecydowana większość prac zorientowanych literaturoznawczo. Do pozostałych poruszanych w przedmiotowym okresie zagadnień literaturoznawczych należą problemy biografiki translatorskiej, dwujęzyczności, krytyki przekładu oraz analizy strategii i technik sztuki translatorskiej. Osobne miejsce zajmują wśród nich badania nad przekładem biblijnym. Próby ujęcia przekładu artystycznego w ramy teoretyczne oderwane od konkretnego dzieła/tłumacza są w zasadzie nieobecne.

Nowe trendy w studiach literaturoznawczych nad przekładem zaczęły pojawiać się pod koniec lat 90. Równolegle z problemami recepcji podejmowane były takie kwestie, jak wykorzystanie narzędzi stylometrycznych w badaniu przekładu literackiego, intertekstualność czy polifoniczność dzieła literackiego. Obok klasycznych gatunków, w centrum uwagi literaturoznawców pojawiła się literatura science fiction i fantasy. Zainteresowaniem wciąż cieszyły się literatura przekładowa dla najmłodszych odbiorców oraz problemy przekładu biblijnego.

Wzrosła interdyscyplinarność prowadzonych przez literaturoznawców studiów nad przekładem, które zaczęły łączyć się z zagadnieniami językowego obrazu świata, z problematyką filmoznawczą czy filozoficzną. Perspektywy literaturoznawcza i językoznawcza na gruncie badań nad przekładem artystycznym coraz wyraźniej się krzyżowały, powszechne stały się „przypadki zapuszczania się na cudze terytorium” wspomniane przez Elżbietę Tabakowską [2001: 8]. Do badań wkroczyły również zagadnienia związane z przekładem intersemiotycznym.

Na tle prac literaturoznawczych dorobek lingwistyki przekładu w jej początkowym stadium przedstawia się nieco blade. Pierwsza rozprawa prezentująca rezultaty badań nad przekładem na podstawie instrumentarium językoznawczego powstała w 1950 r. [Kotański 1950]. Próżno jednak w niej szukać refleksji teoretycznych na temat fenomenu przekładu, te zaczęły się pojawiać dopiero w latach 70. Do najczęściej podejmowanych – co mocno nie dziwi – należały zagadnienia ekwiwalencji, rozpatrywane praktycznie na każdym poziomie: fonologicznym, leksykalnym, morfologicznym oraz syntaktycznym. Poruszano również kwestie odpowiedniości stylistycznej, błędów w tłumaczeniu, strategii i technik translatorskich (w odniesieniu do określonych grup leksyki, np. realiów, nazw własnych itd.). Analizy prowadzone były głównie na materiale tekstów

pisanych: artystycznych i biblijnych; w polu badawczym sporadycznie pojawiały się również literatura techniczna, medyczna i prawna oraz źródła filmowe. Tłumaczenie ustne jest przedmiotem jedynie dwóch rozpraw: koncentrującej się wokół zjawiska antycypacji – praca Alicji Adamowicz [1986] – oraz usytuowanej w obrębie dydaktyki przekładu – dysertacja Anny Małgorzewicz [1999].

Poważniejsza próba opracowania modelu procesu tłumaczenia miała miejsce dopiero w latach 90.¹⁰ W centrum badań językoznawczych znalazła się osoba tłumacza – już nie tylko jako nadawcy sekundarnego, lecz także jako podmiotu złożonych procesów interpretacyjnych. Więcej nowych tematów, metodologii i narzędzi badania przekładu przyniósł dopiero koniec ostatniej z omawianych dekad¹¹. To m.in. zagadnienie tłumaczenia wspomaganego komputerowo [Feder 2000] czy badanie procesu tłumaczenia z perspektywy psycholingwistyki [Whyatt 2000]. Pojawiły się też pierwsze poważniejsze rozprawy z obszaru dydaktyki przekładu [Małgorzewicz 1999; Piotrowska 1999].

Znaczne ożywienie językoznawczo sprofilowanych badań nad przekładem nastąpiło w pierwszej dekadzie obecnego milenium. Na strukturę dyscypliny coraz silniej wpływały globalizacja oraz dynamiczny rozwój nowych technologii¹². Do przewagi optyki językoznawczej w polskich badaniach nad przekładem omawianego okresu niewątpliwie przyczyniła się również integracja Polski z Unią Europejską. Zwiększyło się zapotrzebowanie na usługi tłumaczeniowe; w tym kontekście nieprzypadkowy wydaje się wzrost zainteresowania badaniem dyskursów specjalistycznych oraz wielojęzycznych systemów terminologicznych. Teksty specjalistyczne – przede wszystkim prawne i ekonomiczne, a także dokumenty unijne – posłużyły jako materiał badawczy 23 rozpraw (18,6%) spośród zarejestrowanych w latach 2001-2010, przypisanych do dyscypliny językoznawstwo. Badania te mają wyraźny adres praktyczny, m.in. wypracowanie technik tłumaczenia, poszukiwanie odpowiedniości terminologicznych (translatów) czy tropienie błędów.

¹⁰ Zob. rozprawa Krzysztofa Hejwowskiego [1992].

¹¹ Biorąc pod uwagę stosunkowo długi okres, jaki należy poświęcić na przygotowanie rozprawy doktorskiej, można sądzić, że nowe trendy zaczęły pojawiać się w polskiej nauce o przekładzie mniej więcej w połowie lat 90.

¹² Na te aspekty zwracają uwagę m.in. Maria Tymoczko [2005] i Mary Snell-Hornby [2006] w kontekście podsumowania dotychczasowych osiągnięć i prognozowania nowych ścieżek rozwoju dyscypliny.

Na znaczeniu zyskały również badania nad różnymi odmianami tłumaczenia ustnego – symultanicznego, konsekwentnego, konferencyjnego (poświęcono im siedem prac). Studia nad przekładem specjalistycznym i tłumaczeniem ustnym prowadzone były i we wcześniejszych latach, natomiast w omawianej dekadzie nabrały nowego tempa i perspektyw, m.in. neurokognitywnej.

Ważne miejsce na mapie dyscypliny zaczęły zajmować badania poświęcone przekładowi audiowizualnemu. Zapoczątkowano też badania mocno osadzone w językoznawstwie stosowanym, przede wszystkim w obszarze leksykografii dwujęzycznej i przekładu automatycznego. Znaczną ich część stanowią rozprawy bazujące na ujęciu zorientowanym obiektowo, obronione na śląskiej romanistyce pod kierunkiem Wiesława Banysia; w latach 2004-2006 na ich podstawie nadano aż 6 stopni doktorskich¹³.

W pierwszym dziesięcioleciu największym zainteresowaniem badawczym wciąż cieszyło się wykrywanie rozbieżności i ustalanie odpowiedniości na poziomach gramatycznym i leksykalnym przekładu (wyłączając uwzględnioną już wyżej terminologię specjalistyczną) w tłumaczeniu, tropienie technik tłumaczenia kulturomów, neologizmów, slangu, wulgaryzmów, frazeologizmów, paremii. Zagadnieniom gramatycznym i leksykalnym poświęconych zostało łącznie 46 prac (37,4%).

Pod względem języka rozpraw dominuje polszczyzna. W okresie założeń naukowcy walczyli nie tylko o możliwość wykładania w języku polskim, ale również zdobywania stopni naukowych. W późniejszych latach w przypadku doktoratów z filologii obcych zawsze istniała możliwość wyboru języka rozprawy, choć niekiedy należało uzyskać na to zgodę odpowiednich rad. Na przestrzeni analizowanego okresu w języku polskim sporządzono 248 dysertacji (77,7%), w języku angielskim – 49 (8,7%), niemieckim – 35 (6,5%), francuskim – 22 (2,7%), rosyjskim – 8 (2,2%), hiszpańskim – 6 (1,1%), po jednej rozprawie (po 0,26%) powstało w języku czeskim, macedońskim, portugalskim, słowackim, szwedzkim i włoskim. Rozpraw w językach obcych zaczęło przybywać w pierwszej dekadzie XXI w. (wzrost o 10% w stosunku do lat 1874-2000).

Drukiem, w postaci monografii podoktorskich lub publikacji w periodykach naukowych, ogłoszono 176 dysertacji (47%), w tym 14 poza

¹³ Badania te będą rozwijane również w kolejnym dziesięcioleciu.

granicami Polski¹⁴ – głównie w Wydawnictwie Peter Lang – jedną z nich wydano zarówno w Polsce, jak i za granicą. Z przytoczonych danych liczbowych wynika, że prawie 53% rozpraw nie zostało szerzej upublicznionych, nasza wiedza o rezultatach podejmowanych w nich badań jest zatem znacznie ograniczona.

Zasady ekscerpcji i porządkowania materiału

Ze względu na brak jednego kompletnego źródła informacji o obronionych w Polsce rozprawach doktorskich, podczas tworzenia wykazu korzystano z różnorodnych źródeł, zarówno tradycyjnych, jak i elektronicznych: katalogów rozpraw doktorskich i habilitacyjnych wydawanych przez centralne ośrodki informacji naukowej oraz wydawnictwa uczelniane (patrz: źródła); centralnego katalogu zbiorów polskich bibliotek naukowych NUKAT, katalogów bibliotecznych ośrodków uniwersyteckich i instytucji badawczych; wewnętrznych katalogów archiwów uniwersyteckich; bazy danych Nauka Polska udostępnianej online przez Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy. Powyższe kwerendy zostały uzupełnione poszukiwaniami literaturowymi, w tym wśród opracowań monograficznych dziejów polskich instytucji akademickich. Prace kwalifikowano – w miarę możliwości – na podstawie oceny zawartości (nie samego tytułu), co wiązało się z licznymi kwerendami archiwalnymi.

Materiał został ułożony w porządku chronologicznym zgodnie z rokiem powstania rozprawy, co pozwala na zobrazowanie dynamiki rozwoju dyscypliny w ujęciu diachronicznym.

Opis bibliograficzny zawiera kolejno: nazwisko i pełne imię autora rozprawy; rok jej powstania podany w nawiasie okrągłym lub kwadratowym (jeśli rozprawa się nie zachowała lub nie widniała na niej data powstania); zapisany kursywą tytuł w języku pracy oraz ewentualny tytuł równoległy¹⁵; umieszczone w nawiasie kwadratowym: skróconą nazwę uczelni/instytucji, nazwę wydziału/instytutu, imię i nazwisko promotora¹⁶; miejsce powstania rozprawy; liczbę kart. Po adresie bibliograficznym w nawiasie kwadratowym

¹⁴ Dane na podstawie wyszukiwania dorobku autorów w centralnych katalogach NUKAT i WorldCat.

¹⁵ Jest podawany, jeśli został wymieniony na jednej ze stron tytułowych, w streszczeniu lub innym autorskim opisie pracy.

¹⁶ W celu ujednolicenia opisu jako promotora wpisywano nazwisko faktycznego opiekuna pracy, również w przypadku najstarszych prac, patrz: dalszy komentarz.

została podana informacja dodatkowa dotycząca nazwy dyscypliny/specjalności, w obrębie której powstała rozprawa, oraz data uzyskania stopnia.

Ze względu na dużą rozpiętość ram chronologicznych zebranego inwentarza opis wymaga kilku dodatkowych komentarzy, zwłaszcza odnoszących się do najstarszych rozpraw. Pierwsza uwaga związana jest z kryteriami uzyskiwania stopnia doktora. W zaborze austriackim można było się doktoryzować po odbyciu studiów, przedłożeniu rozprawy i zdaniu egzaminów ścisłych, tzw. rygorozów¹⁷. Należy w tym miejscu podkreślić, że stopień doktora był wówczas jedynym stopniem naukowym – ważnym, bo otwierającym drogę do ubiegania się o katedrę. Dalej ścieżka rozwoju naukowego wiązała się z procesem mianowania, a habilitacja była traktowana nie jako stopień naukowy, lecz jako uprawnienie do wykładania na konkretnej uczelni. Na mocy ustawy z 1920 r.¹⁸ (weszła w życie dopiero 1 stycznia 1925 r. na podstawie rozporządzenia z 1924 r.) uczelnie w II Rzeczypospolitej mogły nadawać stopień niższy (w zależności od dyscypliny – odpowiednik stopnia magistra, lekarza lub inżyniera) i wyższy (doktora)¹⁹. W latach 1951-1958 w polskiej nomenklaturze funkcjonował – wprowadzony na wzór radziecki – stopień kandydata, odpowiadający nadawanemu wcześniej stopniowi doktora. Kolejną uwagę należy poczynić względem instytucji promotora. Na uniwersytetach galicyjskich (krakowskim i lwowskim) mianem tym określano profesora, który dokonywał promocji doktorskiej; niekoniecznie była to osoba, pod kierunkiem której powstała rozprawa. Dopiero w II Rzeczypospolitej promocji dokonywał profesor, który faktycznie sprawował opiekę naukową nad doktorantem, a dysertację doktorską recenzowali referent (pełniący funkcję promotora) i ko-referent. Trzecia kwestia dotyczy dyscyplin/specjalności, w których ramach były nadawane stopnie, bowiem na przestrzeni badanego okresu często ulegały one zmianom. W przypadku prac galicyjskich i pochodzących z okresu międzywojennego nazwa dyscypliny była równoznaczna z nazwą przedmiotu głównego, z którego kandydat zdawał rygorozum, po niej występowała

¹⁷ W przypadku starań o stopień doktora nauk filozoficznych były to przedmiot główny (np. filologia polska), poboczny (np. filologia klasyczna, romańska itd.) oraz filozofia.

¹⁸ Zob. Ustawa [1920].

¹⁹ W praktyce doktoraty finalizowane starym trybem były uzyskiwane jeszcze w latach 30., okres przejściowy został wydłużony do 30 czerwca 1932 r., na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Wileńskiego ostatni taki doktorat został zatwierdzony w 1933 r. Więcej o stopniach naukowych w okresie międzywojennym zob. Jarosław Jastrzębski [2013: 71-93].

nazwa przedmiotu pobocznego²⁰. W przypadku prac obronionych w latach 1960-2000 wymienia się dziedzinę, dyscyplinę oraz specjalność (jeśli były wskazane), ujętą w wydawanych w formie książkowej katalogach rozpraw doktorskich i habilitacyjnych²¹; przynależność dziedzinową rozpraw obronionych od 1989 r. określano na podstawie deskryptorów bazy Nauka Polska i/lub dokumentacji archiwalnej.

Pewne informacje z zapisów bibliograficznych, przede wszystkim dotyczące prac najdawniejszych, są niepełne. Może w nich brakować np. danych o liczbie kart z uwagi na fakt, że dana rozprawa nie zachowała się w zbiorach archiwalnych²². Niektóre z rozpraw, pomimo ich braku w zasobach, czy to archiwalnych, czy to bibliotecznych, zostały wydane w formie drukowanej, nie ma więc wątpliwości co do zasadności włączenia ich do wykazu.

Bibliografia

- Bogusławski, A. (2013), *Podstawy konfrontatywnej lingwistyki przekładowej*, Oficyna Wydawnicza Leksem, Łask.
- Echeverri, Á. (2017), „About Maps, Versions and Translations of Translation Studies: A Look into the Metaturn of Translatology”, *Perspectives. Studies in Translation Theory and Practice*, 25(4): 521-539, <https://doi.org/10.1080/0907676X.2017.1290665>.
- Franco Aixelá, J., Rovira-Esteva, S. (2019), „A Bibliometric Overview of Translation Studies Research in Spanish-Speaking Countries”, [w:] Roberto Valdeón, África Vidal, red. *The Routledge Handbook of Spanish Translation Studies*, Routledge, London–New York: 454-486.
- Kijas, J. (1966), „Dzieje Katedry Historii Literatury Polskiej UJ w okresie Stanisława Tarnowskiego (1871-1909)”, [w:] Tadeusz Ulewicz, red. *Dzieje Katedry Historii Literatury Polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim. Zarys monograficzny*, Wydawnictwo Literackie, Kraków: 111-163.

²⁰ Kwalifikacja następowała na podstawie dokumentów archiwalnych (akt osobowych autora rozprawy).

²¹ Patrz: źródła.

²² Powód mógł być banalny – manuskrypt został wypożyczony przez autora i nigdy nie zwrócony. Przyczyną w głównej mierze były jednak zniszczenia, jakie przyniosła okupacja niemiecka; w ich wyniku najbardziej ucierpiały warszawskie zasoby archiwalne. Rozprawy przedstawione do obrony w UW w latach 1920-1939 zostały zarejestrowane na podstawie zachowanej dokumentacji osobowej doktorantów.

- Jastrzębski, J. (2013), *Państwowe szkolnictwo akademickie II Rzeczypospolitej. Zagadnienia systemowe*, Księgarnia Akademicka, Kraków.
- Konefał, E. (2016), *Przekładoznawstwo rosyjskie*, t. 1: *Autoreferaty dysertacji 1937-2015*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Olalla-Soler, C., Franco Aixelá, J. *et al.* (2020), „Mapping Cognitive Translation and Interpreting Studies: A Bibliometric Approach”, *Linguistica Antverpiensia. New Series – Themes in Translation Studies*. 19: 25-52.
- Olalla-Soler, C., Rovira, S. *et al.* (2022), „Fifty Years of Hectic History in Translation Studies”, [w:] Javier Franco Aixelá, Christian Olalla-Soler, red. *50 Years Later. What Have We Learnt after Holmes (1972) and Where Are We Now?*, Universidad de Las Palmas de Gran Canaria, Servicio de Publicaciones y Difusión Científica, Las Palmas de Gran Canaria: 12-37.
- Ping, Y. (2021), „Towards Two Decades of Journalistic Translation Research (2000-2019): A Corpus-Based Bibliometric Study of the Translation Studies Bibliography”. *Meta*. 66(2): 406-426.
- Piech, S. (1997), „Dysertacje o tematyce biblijnej i liturgicznej na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1945-1954”, *Ruch Biblijny i Liturgiczny*. 50(4): 266-276.
- Snell-Hornby, M. (2006), *The Turns of Translation Studies: New Paradigms or Shifting Viewpoints?*, John Benjamins, Amsterdam.
- Tabakowska, E. (2001), *Językoznawstwo kognitywne a poetyka przekładu*, tłum. Agnieszka Pokojska, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych Universitas, Kraków.
- Tymoczko, M. (2005), „Trajectories of Research in Translation Studies”, *Meta*. 50(4): 1082-1097.
- Wisł, P. (2014), „Doktorzy teologii z zakresu biblistyki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego wypromowani po II wojnie światowej”, *Resovia Sacra*. 21: 485-501.
- Wojtasiewicz, O. (1957/2005), *Wstęp do teorii tłumaczenia*, Wydawnictwo TEPiS, Warszawa.
- Zathey, H. (1874a), „Homer w Polsce. Przegląd polskich tłumaczeń Homera z powodu przekładu Odyssei p. Lucjana Siemieńskiego”, *Przegląd Polski*. R. IX, t. 1, z. 3: 381-448.
- Zathey, H. (1874b), „Homer w Polsce. Przegląd polskich tłumaczeń Homera z powodu przekładu Odyssei p. Lucjana Siemieńskiego”, *Przegląd Miesięczny*. R. 1, z. 1: 55-103.
- Zathey, H. (1886), *Homer w Polsce*, Księgarnia J.K. Żupańskiego, Poznań.

Akty prawne

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 11 listopada 1924 r. w sprawie uzyskania stopnia doktora na wszystkich uczelniach państwowych szkół akademickich (uniwersytetów, politechnik, akademii oraz Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego), Dz. Urz. MWRIOP RP z 1924 r. Nr 20, poz. 207.

Ustawa z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich, Dz.U. z 1920 r. Nr 72, poz. 494.

Źródła

Babilas, D. (2023), *Honouring the Past and Celebrating the Present: One Hundred Years of English Studies at the University of Warsaw 1923-2023*, University of Warsaw Press, Warsaw.

DALO – Державний архів Львівської області [Deržavnij arhiv L'vivs'koï oblasti].

Katalog adnotowany rozpraw doktorskich 1946-1973. Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie (1975), [oprac. E. Chelstowski], Wydawnictwo Naukowe WSP, Kraków.

Katalog adnotowany rozpraw doktorskich znajdujących się w zbiorach Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie 1974-1983 (1988), oprac. M. Rajman, J. Rogozik, G. Samek, Wydawnictwo Naukowe WSP, Kraków.

Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych (1962-1976), PWN, Warszawa.

Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych (1986-1990), CINTiE. Wydawnictwo Informacyjne, Warszawa.

Katalog Rozpraw doktorskich i habilitacyjnych (1999-2001), OPI, Warszawa.

Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych 1945-1985 (1989), t. 1, [oprac. J. Drozd *et al.*], Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych 1959-1961 (1962), [oprac. zespół pod red. A. Teterwaka], PWN, Warszawa.

Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych 1986-1990 (1993), [oprac. U. Czwojdrak *et al.*], Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych 1991-2000. Uniwersytet Wrocławski (2003), [oprac. U. Czwojdrak *et al.*], Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych 2001-2010. Uniwersytet Wrocławski (2012), [oprac. D. Gierańczyk *et al.*], Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.

- Katalog rozpraw kandydackich i doktorskich Uniwersytetu Jagiellońskiego 1956-1985 przechowywanych w Bibliotece Jagiellońskiej* (1988), oprac. Z. Koziński, UJ, Kraków.
- Katalog rozpraw doktorskich Uniwersytetu Jagiellońskiego 1986-2003* (2005), oprac. I. Bator, Z. Koziński, Biblioteka Jagiellońska, Kraków.
- LCVA – Lietuvos centrinis valstybės archyvas.
- Nauka Informacja Biznes. Katalog rozpraw doktorskich i habilitacyjnych* (1992-1998), OPI, Warszawa.
- Nauka Polska: <https://nauka-polska.pl>, dostęp: październik 2022 – grudzień 2023.
- NUKAT – Narodowy Uniwersalny Katalog Centralny, <http://katalog.nukat.edu.pl>, dostęp: grudzień 2023.
- Opacki, Z. (2021), *Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie 1919-1939*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Suchmiel, J. (2000), „Alfabetyczny spis kobiet, które otrzymały dyplom doktora w Uniwersytecie we Lwowie do roku 1939”, [w:] Jadwiga Suchmiel, *Działalność naukowa kobiet w Uniwersytecie we Lwowie do roku 1939*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie, Częstochowa: 249-316.
- WorldCat – <https://search.worldcat.org>, dostęp: grudzień 2023.

Wykaz akronimów

- AP – Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
- IBL PAN – Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk
- IS PAN – Zakład Słowianoznawstwa (lata 1954-1977) / Instytut Słowianoznawstwa (lata 1977-1992) / Instytut Sławistyki (1992 – obecnie) Polskiej Akademii Nauk
- IJP PAN – Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk
- KUL – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
- NH-B – nauki humanistyczne/bibliologia
- NH-H – nauki humanistyczne/historia
- NH-J – nauki humanistyczne/językoznawstwo
- NH-L – nauki humanistyczne/literaturoznawstwo
- NP – nauki prawne
- NT – nauki teologiczne
- PWT – Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu
- UAM – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- UG – Uniwersytet Gdański
- UJ – Uniwersytet Jagielloński

- UKSW – Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
UL – Uniwersytet Lwowski (w latach 1817-1918 Uniwersytet Franciszkański we Lwowie, 1918-1939 – Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie)
UŁ – Uniwersytet Łódzki
UMCS – Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej (w Lublinie)
UMK – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
UO – Uniwersytet Opolski
UP – Uniwersytet Poznański; Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
UR – Uniwersytet Rzeszowski
USB – Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie
UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach
UW – Uniwersytet Warszawski
UWr – Uniwersytet Wrocławski (im. Bolesława Bieruta, lata 1952-1989)
WF – Wydział Filologiczny
WF-H – Wydział Filologiczno-Historyczny
WFO – Wydział Filologii Obcych
WFPiK – Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej
WFPiS – Wydział Filologii Polskiej i Słowiańskiej
WFz – Wydział Filozoficzny
WH – Wydział Humanistyczny
WH[historyczny] – Wydział Historyczny
WLS – Wydział Lingwistyki Stosowanej
WN – Wydział Neofilologii
WNH – Wydział Nauk Humanistycznych
WNP – Wydział Nauk Pedagogicznych
WP – Wydział Polonistyki
WPiA – Wydział Prawa i Administracji
WRiLS – Wydział Rusycystyki i Lingwistyki Stosowanej
WRiS – Wydział Rusycystyki i Słowistyki
WSP w Gdańsku – Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Gdańsku
WSP w Krakowie – Wyższa Szkoła Pedagogiczna (im. Komisji Edukacji Narodowej, lata 1973-1999) w Krakowie
WSP w Katowicach – Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Katowicach
WSP w Opolu – Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Opolu
WT – Wydział Teologiczny
WTK – Wydział Teologii Katolickiej

Wykaz niepublikowanych rozpraw doktorskich (1874-2010)

1874

Zathey, Hugo [1874], *Homer w Polsce. Przegląd polskich tłumaczeń Homera*, [UJ, WFz, prom. Stanisław Tarnowski], Kraków, b.d., [fil. pol., fil. klas., 19 grudnia 1874].

1908

Kadyi, Maria Karolina Ernesta Klementyna [1908], *Teorie przekładania w XVI w. w Polsce na podstawie zapamiętywań wypowiedzianych przez samych tłumaczy XVI w.*, [UL, WFz, prom. Wilhelm Bruchnalski], Lwów, b.d.²³, [fil. pol., 22 lipca 1908].

1913

Tarnawski, Władysław [1913], *O polskich przekładach Szekspira*, [UJ, WFz, prom. Ignacy Chrzanowski], Kraków, b.d., [język i lit. polska, lit. angielska, 23 maja 1913].

1916

Pollak, Roman [1916], *Ze studiów nad „Goffredem” w przekładzie Piotra Kochanowskiego*, [UJ, WFz, prom. Jan Łoś], Kraków, b.d., [fil. pol., fil. klas., 10 stycznia 1917].

1920

Szokalska-Morkowa, Janina [1920], *Polskie przekłady utworów dramatycznych Woltera*, [UJ, WFz, prom. Stanisław Windakiewicz], Kraków, 81 k., [fil. pol., fil. rom., 27 maja 1921].

1922

Dadlez, Michał [1922], *Pope w Polsce w XVIII wieku*, [UJ, WFz, prom. Ignacy Chrzanowski], Kraków, b.d., [fil. pol., 2 grudnia 1922].

1923

Feldhorn, Juliusz [1923], *Hamlet w Polsce*, [UJ, WFz, prom. Stanisław Windakiewicz], Kraków, 95 k., [fil. pol., fil. ang., 30 czerwca 1923].

1924

Ciechanowska, Zofia Karolina [1924], *Początki znajomości Goethego w Polsce (czasy przedromantyczne – Brodziński–Mickiewicz)*, [UJ, WFz, prom. Stanisław Windakiewicz], Kraków, b.d., [fil. pol., fil. niem., 29 lipca 1924].

Jabłońska-Rostkowska, Janina [1924], *Jacques Delille i wpływy jego w Polsce*, [USB, WH, prom. Marian Zdziechowski], Wilno, 107 k., [fil. rom., fil. pol., 10 listopada 1924].

²³ W lwowskim archiwum zachowała się jedynie dość obszerna recenzja rozprawy sporządzona przez Wilhelma Bruchnalskiego; zob. DALO, f. 26, op. 15, nr 236.

1926

Barański, Franciszek [1926], *Zagadnienia historyczno-krytyczne dotyczące greckiego przekładu Księgi Przypowieści*, [UW, WTK, prom. ks. Wilhelm Michalski], Warszawa, b.d., [teologia ST, 2 lipca 1926].

Helsztyński, Stanisław [1926], *O polskich przekładach Milтона i Pope'a*, [UW, WFz, prom. Andrzej Tretiak], Warszawa, b.d., [fil. ang., 4 czerwca 1926].

1927

Nowakowski, Marian [1927], *Księga Ecclesiastes w przekładach św. Hieronima*, [UW, WTK, prom. ks. Wilhelm Michalski], Warszawa, b.d. [teologia ST, 9 grudnia 1927].

Rosenmann, Abraham [1927], *Dickens w Polsce*, [UJ, WFz, prom. Stanisław Windakiewicz], Kraków, 100 k., [fil. pol., fil. ang., 4 lipca 1928].

Schall, Adolf (1927), „*Faust*” *Goethego w Polsce*, [UL, WH, prom. Juliusz Kleiner], Lwów 1927, 220 k., [lit. polska, lit. niemiecka, 1928].

Suwada, Maciej [1927], *Ocena przekładu Orlanda Szalonego Ariosta – Piotra Kochanowskiego*, [UJ, WFz, prom. Stanisław Windakiewicz], Kraków, 80 k., [fil. pol., fil. klas., 20 czerwca 1928].

1929

Rydzewski, Paweł Czesław [1929], *Greckie tłumaczenie Księgi Koholeta*, [UW, WTK, prom. ks. Jan Stawarczyk], Warszawa, b.d., [studia biblijne, 2 lipca 1929].

1931

Korzennik, Mayer [1931], *Monteskiusz w Polsce*, [UJ, WFz, prom. Stanisław Windakiewicz], Kraków, 175 k., [fil. pol., fil. rom., 12 grudnia 1931].

1933

Załuska[-Strömberg], Apolonia Gertruda [1933], *Poezja opisowa Delille'a w Polsce*, [UJ, WFz, prom. Stanisław Windakiewicz], Kraków, 181 k., [hist. lit. polskiej, hist. lit. francuskiej, 1 października 1934].

1937

Land, Stefania (1937), *Byron w Polsce*, [UP, WH, prom. Roman Pollak], Poznań, 177 k., [hist. lit. polskiej, b.d.].

Pakowska, Rozalia [s. Maria Ligoria] [1937], *Polskie przekłady Byrona. Cz. I. Child Harold i Manfred*, [UJ, WF, prom. Stanisław Pigoń], Kraków, b.d., [fil. pol., fil. ang., 21 czerwca 1937].

1949

Bobrownicka, Maria [1949], *Recepcja Juliusza Zeyera wśród Młodej Polski*, [UJ, WH, prom. Stanisław Pigoń], Kraków, 141 k., [fil. pol., 22 czerwca 1949].

1950

Kotański, Wiesław (1950), *Językoznawcza problematyka przy przekładach ze współczesnego potocznego języka japońskiego*, [UW, WH, prom. Witold Jabłoński], Warszawa, 122 k. [jęz. japońskie, jęz. ogólne, 3 marca 1951].

1960

Sielicki, Franciszek (1960), *Klasyki prozy rosyjskiej w Polsce międzywojennej (Turgieniew, Dostojewski, Tolstoj, Czechow)*, [UWr, WF, prom. Marian Jakóbiec], Wrocław, 306 k., [fil. słow., 22 listopada 1960].

1961

Szarama, Maria [1961], *Wolter w czasopismach stanisławowskich. Z dziejów znajomości literatury francuskiej w Polsce*, [UJ, prom. Zygmunt Czerny], Kraków, 105 k., [fil. rom., 22 lutego 1962].

1963

Biedrzycka, Halina (1963), *Sir Philip Sidney's Translation of the Psalms as Divine Poetry*, [UW, WF, prom. Margaret Schlauch], Warszawa, 191 k., [fil. ang., 12 listopada 1963].

Gaca, Alicja (1963), *Die Sprache der Prophetenübersetzung von Claus Cranc (Ain Beitrag zur Erforschung der Deutschordenssprache um die Mitte des 14 Jahrhunderts) = Język przekładu Proroków Clausa Cranca (przyczynek do badań nad językiem Zakonu Krzyżackiego około połowy XIV wieku)*, [UAM, WF, prom. Ludwik Zabrocki], Poznań, 5, XIII, 188 k., [fil. germ., 12 listopada 1963].

1964

Brzozowska, Zdzisława (1964), *Recepcja Hansa Christiana Andersena w Polsce w latach 1855-1960 w świetle wydawnictw jego dzieł*, [UW, WF, prom. Aleksander Birkenmajer], Warszawa, 323 k., [bibliologia, 9 czerwca 1964].

Kwilecka, Irena (1964), *Zapoznany pisarz Wielkopolski Tomasz Łysy ze Zbrudzewa i jego Polski przekład Apokalipsy*, [UJ, WF, prom. Stanisław Urbańczyk], Kraków, t. 1: 199 k., t. 2: k. 200-318, [hist. i teoria lit. polskiej, 12 października 1964].

Leszczyński, Rafał (1964), *„Historie etiopskie” Heliodora w Polsce*, [UŁ, WF, prom. Jan Dürr-Durski], Łódź, 111 k., [hist. i teoria lit. polskiej, 25 września 1964].

Szyszkowski, Tadeusz (1964), *Saltykow-Szczedrin w piśmiennictwie polskim lat 1872-1914*, [UW, WF, prom. Samuel Fiszman], Warszawa, 244 k., [hist. lit. słowiańskich, 22 września 1964].

Urbańska, Jadwiga [1964], *Recepcja powieści radzieckiej lat dwudziestych w Polsce w latach 1918-1939*, [UJ, WF, prom. Wiktor Jakubowski], Kraków, 400 k., [fil. ros., 18 kwietnia 1964].

Wandas, Adam [1964], *Język staroruskiego przekładu polskich statutów ziemskich Kazimierza Wielkiego i Władysława Jagiełły*, [UW, WF, prom. Przemysław Zwoliński], Warszawa, 125 k., [jęz. słowiańskie, 10 marca 1964].

1965

Dutkowski, Jan (1965), *Božena Němcová w Polsce. Z historii stosunków literackich polsko-czeskich w wieku XIX i XX*, [UAM, WF, prom. Stefan Vrtel-Wierczyński], Poznań, VI, 186, 81 k., [hist. lit. słowiańskich, 29 kwietnia 1965].

Kucharska, Eugenia (1965), *Literatura polska w Rosji w latach 1830-1848*, [WSP w Opolu, WF-H, prom. Zbigniew Barański], Opole, 190 k., [hist. lit. słowiańskich, 24 czerwca 1965].

Piotrowski, Władysław (1965), *Recepcja twórczości Sergiusza Jesienina w Polsce okresu międzywojennego*, [UJ, WF, prom. Wiktor Jakubowski], Kraków, 261 k., [hist. lit. słowiańskich, 30 września 1965].

Zbyrowski, Zygmunt (1965), *Poezja radziecka w Polsce międzywojennej*, [UWr, WF, prom. Zbigniew Barański], Wrocław, [1], 304 k., [hist. lit. słowiańskich, 5 października 1965].

1966

Dąbek-Wigrowa, Teresa [1966], *Twórczość przekładowa Dory Gabe*, [UW, WF, prom. Józef Magnuszewski], Warszawa, b.d., [hist. lit. słowiańskich, 8 marca 1966].

Grosbart, Zygmunt (1966), *Puszkiniowskie tłumaczenia Mickiewicza i ich znaczenie dla zasad przekładu*, [UŁ, WF, prom. Samuel Fiszman], Łódź, 179 k., [hist. lit. słowiańskich, 24 lutego 1967].

Maj, Zdeňka (1966), *Česká literatura pro děti a mládež v Polsku v letech 1945-1965 = Czeska literatura dla dzieci i młodzieży w Polsce w latach 1945-1965*, [Zakład Słowianoznawstwa PAN, prom. Jerzy Śliziński], Warszawa, 406, 78 k., [hist. lit. słowiańskich, 20 listopada 1967].

Misterski, Henryk (1966), „*Psaltirea în versuri*” metropolity moldawskiego *Do-softei’a* a „*Psalterz Dawidów*” Jana Kochanowskiego, [UAM, WF, prom. Stanisław Gniadek], Poznań, [1], 108 k., [fil. rom., 31 maja 1966].

1967

Granicka, Irena (1967), *English Past Tenses and Polish Aspects. A Contribution to the Linguistic Theory of Translation*, [UŁ, WF, prom. Jacek Fisiak], Łódź, 136 k., [fil. ang., 24 czerwca 1967].

Micewicz, Teresa (1967), *Błąd w tłumaczeniu tekstów języka komunikatywnego. Na podstawie sprawdzianów przeprowadzonych w grupach studenckich w Sekcji angielskiej Wyższego Studium Języków Obcych w Uniwersytecie Warszawskim*, [UAM, WF, prom. Ludwik Zabrocki], Poznań, V, 189 k., [jęz. ogólne i porównawcze, 29 czerwca 1967].

Woroszyńska-Synowiec, Helena (1967), *Béranger w Polsce*, [WSP w Katowicach, WF-H, prom. Stanisław Zabierowski], Katowice, b.d.²⁴, [fil. rom., 10 lipca 1967].

Ziętarska, Jadwiga (1967), *Przekład w poglądach literackich polskiego Oświecenia*, [UW, WF, prom. Zdzisław Libera], Warszawa, [2], 328 k., [hist. i teoria lit. polskiej, 9 stycznia 1968].

1968

Balcerzan, Edward (1968), *Bruno Jasieński po polsku i po rosyjsku. Stylistyczne problemy dwujęzyczności*, [UAM, WF, prom. Jerzy Ziomek], Poznań, [2], 429, [27] k., [hist. i teoria lit. polskiej, 7 listopada 1968].

Lewandowski, Ignacy (1968), *Florus w Polsce*, [UAM, WF, prom. Jan Wikarjak], Poznań, [2], 166 k., [fil. klas., 6 marca 1969].

1969

Kędzińska, Alicja (1969), *Recepcja literatury angielskiej w Polsce Ludowej w latach 1945-1965*, [UW, WFO, prom. Grzegorz Sinko], Warszawa, cz. I: 82 k., cz. II: VII, 67 k., [fil. ang., 15 kwietnia 1969].

Kielar, Barbara Zofia (1969), *Angielskie ekwiwalenty polskiej terminologii z zakresu zagadnień prawno-ustrojowych w Polsce*, [UW, WFO, prom. Olgierd Wojtasiewicz], Warszawa, 205 k., [jęz. ogólne i porównawcze, 24 czerwca 1969].

Oracki, Tadeusz (1969), *Recepcja w Polsce twórczości laureatów literackiej nagrody Nobla w latach 1901-1968 (na przykładzie literatury niemieckiej i szwajcarskiej oraz literatur skandynawskich)*, [WSP w Gdańsku, prom. Andrzej Bukowski], Gdańsk, [3], 287 k., [hist. i teoria lit. polskiej, 15 stycznia 1970].

1970

Kamińska, Halina [1970], *Język Michała Pontanusa, autora tłumaczenia Małego Katechizmu Lutra z 1943 roku*, [UJ, WF, prom. Witold Taszycki], Kraków, 335 k., [jęz. polskie, 8 maja 1970].

Szkup, Jerzy (1970), *Recepcja prozy amerykańskiej w Polsce Ludowej w latach 1945-1965 = The Reception of American Prose in People's Republic of Poland, 1945-1965*, [UW, WFO, prom. Grzegorz Sinko], Warszawa, b.d., [fil. ang., 17 czerwca 1970].

²⁴ Streszczenie rozprawy w: *Biuletyn Polonistyczny* [1968]. 11(32): 156-158.

1971

- Bańcer, Stefania (1971), *Recepcja Verlaine'a w Polsce*, [IBL PAN, prom. Maciej Żurowski], Warszawa, 250 k., [hist. i teoria lit. polskiej, 12 czerwca 1971].
- Błęszyński, Jan (1971), *Tłumaczenie i jego twórca w świetle polskiego prawa autorskiego*, [UW, WPiA, prom. Witold Czachórski], Warszawa, b.d., [prawo cywilne, 14 czerwca 1971].
- Muskat-Tabakowska, Elżbieta [1971], *A Linguistic Theory of Relative Untranslatability = Językoznawcza teoria względnej nieprzekładalności*, [UJ, WF, prom. Przemysław Mroczkowski], Kraków, 150 k., [NH-J, fil. ang., 20 grudnia 1971].
- Orłowski, Jan (1971), *Poezja Mikołaja Niekrasowa w polskich przekładach i krytyce literackiej do roku 1914*, [UMCS, WH, prom. Ryszard Łużny], Lublin, 199 k., [hist. lit. słowiańskich, 26 maja 1971].
- Sołowicz, Mikołaj (1971), *Михаил Шолохов и его роман-эпопея „Тихий Дон” в Польше [Mihail Šolohov i jego roman-épopeâ „Tihij Don” v Pol'she] = Michał Szolochow i jego epopeja „Cichy Don” w Polsce*, [UŁ, WF, prom. Włodzimierz Popow], Łódź, 330 k., [hist. lit. słowiańskich, 28 maja 1971].
- Splawińska, Elżbieta (1971), *Recepcja literatury skandynawskiej w czasopiśmie polskich w latach 1880-1914*, [WSP w Krakowie, WF-H, prom. Jan Nowakowski], Kraków, 300 k., [hist. i teoria lit. polskiej, 26 stycznia 1972].

1972

- Kieniewicz, Teresa (1972), *Recepcja literatury amerykańskiej w Polsce w dwudziestoleciu międzywojennym*, [UW, WFO, prom. Wanda Krajewska], Warszawa 1973, 246 k., [fil. ang., 8 maja 1973].
- Kuroczycki, Tadeusz (1972), *Анализ перевода романа Л.Н. Толстого „Анна Каренина” на польский язык [Analiz perevoda romana L.N. Tolstogo „Anna Karenina” na pol'skij âzyk] = Analiza przekładu powieści Lwa Tolstoja „Anna Karenina” na język polski przez Kazimierę Illakiewiczównę*, [UAM, WF, prom. Władysław Kuraszkiewicz], Poznań, [1], 261 k., [jęz. rosyjskie, 11 maja 1972].
- Szymoniuk, Maja (1972), *Лингвистический анализ стиля Андрея Платонова и переводов его произведений на польский язык [Lingvističeskij analiz stilâ Andreâ Platonova i perevodov ego proizvedenij na pol'skij âzyk] = Lingwistyczna analiza stylu Andrzeja Platonowa i tłumaczenia jego utworów na język polski*, [UMCS, WH, prom. Halina Safarewicz], Lublin, [1], 328 k., [fil. ros., 7 marca 1973].
- Weseliński, Andrzej (1972), *Recepcja prozy Karola Dickensa w Polsce w latach 1887-1918*, [UW, WFO, prom. Irena Dobrzycka], Warszawa, 237 k., [fil. ang., 3 maja 1973].

1973

Galster, Irena (1973), *Staroruski przekład dzieła Andrzeja Frycza Modrzewskiego „De Republica emendanda”*. Charakterystyka tekstologiczno-językowa, [UW, WFPiS, prom. Anatol Mirowicz], Warszawa, [1], 387 k., [fil. ros., 19 marca 1974].

Grudzińska, Grażyna (1973), *Literatura hispanoamerykańska w przekładach polskich*, [UW, WFO, prom. Zofia Karczewska-Markiewicz], Warszawa, 183 k., [fil. iber., 16 listopada 1973].

Mucha, Bogusław (1973), *Lermontow w Polsce (1841-1914)*, [UJ, WF, prom. Ryszard Łużny], Kraków, [2], 298 k., [fil. ros., 22 września 1973].

1974

Parniewski, Witold (1974), *Recepcja twórczości Włodzimierza Majakowskiego w Polsce (1919-1939)*, [UŁ, WF, prom. Zbigniew Barański], Łódź, 419 k., [fil. ros., 31 maja 1974].

Sawicki, Piotr (1974), *Twórczość literacka Vincente Blasco Ibaneza i jej recepcja w Polsce w okresie międzywojennym*, [UWr, WF, prom. Józef Heisten], Wrocław, [1], 342 k., [fil. rom., 30 września 1974].

1975

Bachman, Maria (1975), *Recepcja prozy Karola Dickensa w Polsce w latach 1839-1887*, [UW, WN, prom. Irena Dobrzycka], Warszawa, 129 k., [fil. ang., 24 lutego 1976].

Buchwald, Bernard (1975), *Polish Translation Equivalents of English Determiners*, [UAM, WF, prom. Jacek Fisiak], Poznań, [1], III, 121 k., [fil. ang., 23 września 1976].

Wiatr, Halina (1975), *Radziecka rosyjska proza dziecięca i młodzieżowa w opinii krytyki polskiej lat 1945-1965*, [UAM, WF, prom. Zbigniew Barański], Poznań, [3], 230 k. + [Bibliografia przekładów z radzieckiej literatury dla dzieci i młodzieży], VI, 318 k. + [Bibliografia opracowań], VII, 152 k., [fil. ros., 23 października 1975].

1976

Grabowska, Irena (1976), *Morfologia rzeczownika i przymiotnika w staroruskim przekładzie „Wojny żydowskiej” Flawiusza*, [UW, WRiS, prom. Antonina Obłębska-Jabłońska], Warszawa, [1], 287 k., [fil. ros., 29 czerwca 1976].

Wojtkiewicz, Hipolit (1976), *Wpływ oryginału polskiego na staroruski przekład Nazirately*, [UG, WH, prom. Leszek Moszyński], Gdańsk, [1], 205, [1] k., [fil. ros., 16 czerwca 1977].

1977

- Gazdzik, Józef [1977], *Štefan Krčméry, dielo básnicke a prekladateľské*, [UJ, WF, prom. Maria Bobrownicka], Kraków, 238 k., [hist. lit. słowiańskich, 19 maja 1977].
- Hryckowian, Jarosław (1976), *Literatura ukraińska w przekładach i krytyce polskiej lat 1945-1965*, [UWr, WF, prom. Marian Jakóbiec], Wrocław, [1], 236 k., [fil. słow., 24 maja 1977].
- Łazarczyk, Bohdan (1977), *Sztuka translatorska Juliana Tuwima (przekłady poezji rosyjskiej)*, [UJ, WF, prom. Ryszard Łużny], Kraków, [1], 175 k., [hist. i teoria lit. polskiej, 22 czerwca 1978].
- Prus, Kazimierz (1977), *K.A. Jaworski – tłumacz, wydawca i popularyzator literatury rosyjskiej*, [UJ, WF, prom. Władysław Piotrowski], Kraków, 322 k., [fil. ros., 8 listopada 1977].
- Sielicki, Wacław (1977), *Польско-русский и русско-польский перевод электротехнической литературы в свете лингвистической теории [Pol'sko-russkij i russko-pol'skij perevod élektrotehničeskoj literatury v svete lingvističeskoj teorii] = Polsko-rosyjski i rosyjsko-polski przekład literatury elektrotechnicznej w świetle lingwistycznej teorii tłumaczenia*, [UWr, WF, prom. Stanisław Kochman], Wrocław, 213 k., [fil. słow., 28 czerwca 1977].

1978

- Chełmińska, Maria Gabriela (1978), *Promocja polskiej literatury pięknej w Szwecji*, [UŚ, WF, prom. Jerzy Kossak], Sosnowiec, [1], 435 k., [NH-L, 26 września 1978].
- Górski, Kazimierz (1978), *Analiza przekładów literatury technicznej z zakresu piśmiennictwa samochodowego z języka rosyjskiego na polski w latach 1944-1974*, [UAM, WF, prom. Tadeusz Zdanowicz], Poznań, 214 k., [NH-J, 8 czerwca 1978].
- Walczak-Sroczyńska, Barbara (1978), *Rosyjskie tłumaczenia polskiej wersji Wielkiego Zwierciadła Przekładów (charakterystyka tekstologiczna i językowa)*, [UW, WRiS, prom. Anatol Mirowicz], Warszawa, [1], 200 k., [NH-J, 20 czerwca 1978].

1979

- Sabik, Kazimierz (1979), *Recepcja hiszpańskiej prozy fabularnej w Polsce w latach 1781-1918*, [UW, WN, prom. Krzysztof Żaboklicki], Warszawa, 404 k., [NH-L, 15 stycznia 1980].
- Szerszunowicz, Wacław (1979), *Kazimierz Andrzej Jaworski wobec literatur wschodniosłowiańskich*, [IS PAN, prom. Bazyli Białokozowicz], Białystok 1979, [2], 350 k., [NH-L, 11 grudnia 1979].

1980

Mytko-Szyk, Barbara (1980), *Czeskie i polskie przekłady poezji Guillaume Apollinaire'a w okresie międzywojennym*, [UAM, WN, prom. Halina Pańczyk], Poznań, [2], 173 k., [NH-L, 18 grudnia 1980].

Sikorski, Janusz Paweł (1980), *Stilprägung im Prozeß der künstlerischer Übersetzung*, [UAM, WN, prom. Hubert Orłowski], Poznań, 387, [1] k., [NH-J, 19 listopada 1981].

Waliszewska, Grażyna (1980), *Michał Lermontow w polskich przekładach i krytyce okresu międzywojennego*, [UWr, WF, prom. Franciszek Sielicki], Wrocław, [1], 181 k., [NH-L, fil. słow., 3 czerwca 1980].

Warchoń, Jadwiga (1980), *Powiaśki Woltera w polskim oświeceniu: przekład czy adaptacja?*, [UW, WN, prom. Ewa Rządowska], Warszawa, [1], 289 k., [NH-L, 2 października 1980].

1981

Deptuchowa, Ewa (1981), *Odpowiedniki łacińskiego passivum w psalterzach staropolskich*, [IJP PAN, prom. Marian Kucała], Kraków, 190 k., [NH-J, 14 maja 1982].

Garber, Paul (1981), *Poezja Byrona w tłumaczeniach rosyjskich epoki Romantyzmu 1815-1830*, [UJ, WF, prom. Lucjan Suchanek], Kraków, [2], 202 k., [NH-L, fil. ros., 12 maja 1981].

1982

Karaszevska, Hanna (1982), *Polskie ekwiwalenty francuskich przyimków przestrzennych „a”, „dans”, „en” w praktyce przekładowej*, [UWr, WF, prom. Bogdan Siciński], Wrocław, 190 k., [NH-J, fil. rom., 14 grudnia 1982].

Legeżyńska, Anna (1982), *Tłumacz i jego kompetencje autorskie. Na materiale powojennych tłumaczeń poezji A. Puszkina, W. Majakowskiego, I. Kryłowa i A. Błoka*, [UAM, WF, prom. Edward Balcerzan], Poznań, 293 k., [NH-L, 19 maja 1984].

Prokop, Izabela Maria (1982), *Deutsch-polnische Übersetzungsäquivalenz im Bereich der Dialogstrukturen*, [UAM, WF, Andrzej Bzdęga], Poznań, [1], [2], II, 571 k., [NH-J, 20 stycznia 1983].

Skowroński, Witold (1982), *Translation as a technique of teaching the productive skills to advanced learners of English as a foreign language*, [UAM, Instytut Filologii Angielskiej, prom. Waldemar Marton], Poznań, [1], 291 k., [NH-J, 23 września 1982].

Soliński, Wojciech (1982), *Przekład artystyczny w kulturze literackiej (z zagadnień komunikacji i metakomunikacji literackiej)*, [UWr, WF, prom. Jan Trzynadłowski], Wrocław, 303 k., [NH-L, fil. pol., 6 lipca 1982].

Wieczorek-Pela, Elżbieta (1982), *Werbalo-substantywne związki wyrazowe w utworach W. Aksionowa i ich odpowiedniki w przekładach polskich*, [UJ, WF, prom. Leszek Schneider], Kraków, 320 k., [NH-J, fil. ros., 4 stycznia 1983].

1983

Dominiakowa, Anna (1983), *Polskie przekłady Andromachy Racine'a*, [IBL PAN, prom. Janusz Maciejewski], Warszawa, 278 k., [NH-L, hist. lit. polskiej, 10 maja 1985].

Lewicki, Roman (1983), *Zjawiska podstandardowe w polskich przekładach współczesnej prozy rosyjskiej*, [UMCS, WH, prom. Andrzej Bogusławski], Lublin, 216 k., [NH-J, 29 lutego 1984].

Lipiński, Krzysztof (1983), *Zur Übersetzung von lyrischen Formen – exemplifiziert an einem Translationsversuch des dichterischen Werks von Georg Trakl = O przekładzie form lirycznych – egzemplifikacja na podstawie translacji dzieła poetyckiego Georga Trakla*, [UJ, WF, prom. Zdzisław Wawrzyniak], Kraków, [3], 274 k., [NH-L, fil. germ., 21 maja 1984].

1984

Kurowska, Elżbieta (1984), *Recepcja literatury angielskiej w Polsce (1932-1939)*, [UJ, WF, prom. Jerzy Strzetelski], Kraków, cz. I: 388 k., cz. II: k. 389-554, [NH-L, fil. ang., 16 maja 1984].

Pietrzak, Maria (1984), *Recepcja angielskiej literatury dla dzieci i młodzieży w Polsce Ludowej w latach 1945-1975*, [UŁ, WF, prom. Witold Ostrowski], Łódź, 264 k., [NH-L, fil. ang., 28 lutego 1986].

Skibińska, Elżbieta (1984), *Equivalents des propositions francaises a valeur temporelle dans la traduction polonaise = Odpowiedniki francuskich przyimków czasowych w polskiej praktyce przekładowej*, [UWr, WF, prom. Bogdan Siciński], Wrocław, [1], 108 k., [NH-J, fil. rom., 12 marca 1985].

1985

Adamczyk, Monika (1985), *Problemy krytyki przekładu na podstawie polskich tłumaczeń angielskiej literatury dziecięcej*, [UMCS, WH, prom. Wiesław Krajka], Lublin, 289 k., [NH-L, 6 listopada 1985].

Greń, Zbigniew [1985], *Studia na staroczeskim przekładem biblijnym z Biblioteki Śląskiej*, [UJ, WF, prom. Teresa Orłoś], Kraków, 256, [11] k., [NH-J, jęz. słowiańskie, 27 czerwca 1985].

Kuhiwczak, Piotr (1985), *Byron w Polsce 1816-1939*, [UW, WN, prom. Wanda Krajewska], Warszawa, 264 k., [NH-L, fil. ang., 1 grudnia 1987].

- Łuczyński, Krzysztof Bogdan (1985), *Dwujęzyczna twórczość Stanisława Przybylskiego*, [UMCS, WH, prom. Rafał Leszczyński], Lublin, 275 k., [NH-L, 24 czerwca 1987].
- Wichowa, Maria (1985), „*Przeobrażenia*” Jakuba Żebrowskiego i „*Przemiany*” Waleriana Otwinowskiego: dwa staropolskie przekłady „*Metamorfoz*” Owidiusza, [UŁ, WF, prom. Jerzy Starnawski], Łódź, 373, II k., [NH-L, 2 kwietnia 1986].
- Żmudzki, Jerzy (1985), *Zum Problem der bilingualen Äquivalenz lexikalischer Einheiten (polnisch-deutsch)*, [UMCS, WH, prom. Wolfgang Heinemann], Lublin, 343 k., [NH-J, 26 czerwca 1985].

1986

- Adamowicz, Alicja (1986), *Antycypacja w tłumaczeniu simultanicznym*, [UW, WRiLS, prom. Franciszek Grucza], Warszawa, 261 k., [NH-J, lingw. stosowana, 8 kwietnia 1986].
- Dyjak, Regina (1986), *Orzeczenia imienne w rosyjskim języku technicznym i ich odpowiedniki w języku polskim*, [UJ, WF, prom. Marian Jurkowski], Kraków, 269 k., [NH-J, 25 czerwca 1986].
- Kraskowska, Ewa (1986), *Twórczość Stefana Themersona – dwujęzyczność a literatura*, [UAM, prom. Jerzy Ziomek], Poznań, [1], 225 k., [NH-L, teoria lit., 2 kwietnia 1986].

1987

- Mędelaska-Guz, Jolanta (1987), *Zaimek w polsko-rosyjskiej konfrontacji przekładowej*, [UMK, WH, prom. Jan Wawrzyńczyk], Toruń, [2], 278 k., [NH-J, 30 czerwca 1987].
- Panasiuk, Nadzieja (1987), *Zagadnienie przekładu artystycznego z języka białoruskiego na język polski (na materiale współczesnej prozy białoruskiej)*, [UW, WRiLS, prom. Albert Bartoszewicz], Warszawa, 260 k., [NH-J, 16 lutego 1988].
- Wikarjak, Teodozja (1987), *Cyceron i Katullus jako tłumacze fragmentów epiki i liryki greckiej*, [UAM, WF, prom. Jerzy Danielewicz], Poznań, [1], 149 k., [NH-L, 17 marca 1988].

1988

- Baliński, Józef (1988), *Stanisława Warszewickiego łaciński przekład „Etiopik” Heliadora (Aethiopicae historiae libri X). Przyczynek do dziejów humanistycznej techniki przekładu*, [UMK, WH, prom. Zofia Abramowiczówna], Toruń, [1], 239 k., [NH-L, fil. grec., 15 listopada 1988].

- Cichoń, Maria (1988), *Problemy teorii i krytyki przekładu poetyckiego na podstawie polskich tłumaczeń poezji G. Apollinaire'a*, [UMCS, WH, prom. Jerzy Falicki], Lublin, [4], VI, 325 k., [NH-L, fil. rom., 21 września 1988].
- Ojcewicz, Grzegorz (1988), *Sztuka tłumaczenia a problemy synonimii międzyjęzykowej (polskie przekłady utworów poetyckich Iwana Bunina)*, [UAM, WF, prom. Edward Balcerzan], Poznań, V, 440 k., [NH-L, 15 czerwca 1988].
- Przybecka, Anna (1988), *Deutsch-polnische Übersetzungsäquivalenz im Bereich der unpersönlichen Ausdrucksweise*, [UAM, WN, prom. Andrzej Bzdęga], Poznań, [5], 158 k., [NH-J, 28 września 1989].

1989

- Gańczyk, Barbara (1989), *Jakuba Żebrowskiego przekład „Metamorfoz” Owidiusza z r. 1636. Studium filologiczne*, t. I-II, [UAM, WFPiK, prom. Tadeusz Witczak], Poznań, t. 1: XVII, 260 k., t. 2: [2], k. 261-443, [NH-L, hist. lit. polskiej, 9 kwietnia 1990].
- Zybura, Marek (1989), *Die literarische Vermittler-Rolle Ludwig Tiecks als Übersetzer und Herausgeber. Sein Beitrag zur frühromantischen Idee der Weltliteratur*, [UWr, WF, prom. Gerard Kozielek], Wrocław, 296 k., [NH-L, fil. germ., 27 czerwca 1989].

1990

- Maciąg, Marian (1990), *Grenzen und Möglichkeiten der Übersetzung literarischer Texte*, [UWr, WF, prom. Krzysztof Janikowski], Wrocław, 250 k., [NH-L, fil. germ., 29 stycznia 1991].
- Meller, Katarzyna (1990), *Jakuba Lubelczyka „Psalterz Dawida” z roku 1558. Studium filologiczne*, [UAM, WFPiK, prom. Michał Witkowski], Poznań, 432 k., [NH-L, hist. lit. polskiej, 20 czerwca 1990].

1991

- Bilińska, Danuta (1991), *Recepcja teatralna dramatów T.S. Eliota w Polsce*, [KUL, WNH, prom. Irena Sławińska], Lublin, 220, [24] k., [NH-L, 19 czerwca 1992].
- Brzozowski, Jerzy (1991), *Polskie przekłady „Kwiatów zła” Ch. Baudelaire'a*, [UJ, WF, prom. Anna Drzewicka], Kraków, [4], 242 k., [NH-L, fil. rom., 14 listopada 1991].
- Chylak-Schroeder, Teresa (1991), *Język białoruski w okresie kształtowania się normy literatury na podstawie tekstu „Pana Tadeusza” w tłumaczeniu Bronisława Taraszkiewicza*, [UW, WRiLS, prom. Elżbieta Smułkowa], Warszawa, 125, XXVI k., [NH-J, 10 grudnia 1991].

1992

- Bartoszewska, Irena (1992), *Witold Hulewicz. Tłumacz i propagator literatury niemieckiej w Polsce*, [UŁ, WF, prom. Krzysztof Antoni Kuczyński], Łódź, 158 k., [NH-L, 20 listopada 1992].
- Bednarczyk, Anna (1992), *Polskie tłumaczenia piosenek autorskich Włodzimierza Wysockiego. Problematyka przekładu poezji śpiewanej*, t. 1-2, [UŁ, WF, prom. Zygmunt Grosbart], Łódź, t. 1: [2], 307 k., t. 2: k. 308-426, [NH-L, 22 stycznia 1993].
- Hejwowski, Krzysztof (1992), *Psycholingwistyczny model procesu tłumaczenia*, [UW, WLS, prom. Barbara Z. Kielar], Warszawa, 159 k., [NH-J, 15 grudnia 1992].
- Konik, Tomasz (1992), *Konfrontatywna analiza polskich i angielskich wyrażen epistemicznych – implikacje translatoryczne i glottodydaktyczne*, [UW, WLS, prom. Franciszek Grucza], Warszawa, 321 k., [NH-J, 15 grudnia 1992].
- Koziara, Stanisław (1992), *Językowe wykładniki pojęć wartościujących w polskich przekładach „Psalterza”*, [WSP w Krakowie, WH, prom. Leszek Bednarczuk], Kraków, 230 k., [NH-J, 20 marca 1992].

1993

- Szumaska, Dorota (1993), *Budowa tematyczno-rematyczna tekstu a przekład*, [UJ, WF, prom. Stanisław Karolak], Kraków, 148 k., [NH-J, 13 kwietnia 1994].
- Urbanek, Dorota (1993), *Zasady translatorycznego opisu zbiorów leksykalnych (na materiale języka rosyjskiego i polskiego)*, [UW, WLS, prom. Jurij Lukszyn], Warszawa, 183 k., [NH-J, 6 lipca 1993].

1994

- Berezowski, Leszek (1994), *Dialect in Translation*, [UŚ, WF, prom. Janusz Arabski], Katowice, 264 k., [NH-J, 13 grudnia 1994].
- Gieparda, Eugeniusz (1994), *Tłumaczenie nowotestamentowych nazw realiów biblijnych w polskiej tradycji przekładowej. Od Jana Jakuba Wujka do Biblii Tysiąclecia (Świat roślin)*, [UŁ, WF, prom. Maria Kamińska], Łódź, 382 k., [NH-J, 27 stycznia 1995].
- Iwanowska, Aleksandra (1994), *Michał Abraham Troc (ok. 1703-1769). Edytor – leksykograf – tłumacz*, [UG, WF-H, Instytut Filologii Polskiej, prom. Edmund Kotarski], Gdańsk, 748 k. [3 woluminy], [NH-H, 9 czerwca 1994].
- Solak, Elżbieta (1994), *Język nowobułgarskiego przekładu Biblii*, [UJ, WF, prom. Jerzy Rusek], Kraków, 180 k., [NH-J, 27 kwietnia 1995].

1995

- Biardzka, Elżbieta (1995), *Les équivalents polonais des prépositions françaises exprimant l'exclusion et l'inclusion au sens notionnel*, [UWr, WF, prom. Eugeniusz Ucherek], Wrocław, [1], 168 k., [NH-J, fil. rom., 28 listopada 1995].
- Rzepnikowska, Iwona (1995), *Specyfika tłumaczenia tekstów folklorystycznych (na materiale polskich przekładów rosyjskiej ludowej bajki magicznej)*, [UŁ, WF, prom. Eliza Małek], Łódź, 197 k., [NH-L, 27 października 1995].
- Tęcza, Zygmunt (1995), *Wortspiel in der Übersetzung. Stanisław Lems Spiele mit dem Worte als Gegenstand interlingualen Transfers*, [UJ, WF, prom. Zdzisław Wawrzyniak], Kraków, [NH-J, 24 stycznia 1996].

1996

- Fulińska, Agnieszka (1996), *Imitacja, emulacja i przekład w teorii literackiej od XIV do XVII wieku*, [UJ, WF, prom. Andrzej Borowski], Kraków, 253 k., [NH-L, hist. lit., 17 lutego 1997].
- Gaszyńska[-Magiera], Małgorzata (1996), *Ekwiwalenty hiszpańskiego subjuntivo w wybranych polskich tłumaczeniach prozy latynoamerykańskiej w świetle teorii przekładu*, [UJ, WF, prom. Janina Labocha], Kraków, 277 k., [NH-J, 22 maja 1996].
- Korzeniowska, Aniela (1996), *Explorations in Polish-English Mistranslation Problems*, [UW, WN, prom. Ewa Mioduszevska-Crawford, Olgierd Wojtasiewicz], Warszawa, 255 k., [NH-J, 17 grudnia 1996].
- Sakowska, Anna (1996), *Les équivalents français des prépositions polonaises exprimant la cause*, [UWr, WF, prom. Eugeniusz Ucherek], Wrocław, [1], 192 k., [NH-J, fil. rom., 14 stycznia 1997].
- Staniów, Bogumiła (1996), *Literatura amerykańska dla dzieci i młodzieży w Polsce w latach 1945-1985. Studium bibliologiczne*, [UWr, WF, Instytut Bibliotekoznawstwa, prom. Zofia Gaca-Dąbrowska], Wrocław 1996, 211 k., [NH-B, 25 czerwca 1996].

1997

- Bogucki, Łukasz (1997), *Socio-Pragmatic Aspects of Translation. Rendering Language Register*, [UŁ, WF, prom. Barbara Lewandowska-Tomaszczyk], Łódź, 200 k., [NH-J, 24 października 1997].
- Dzika, Urszula (1997), *Współczesne tłumaczenia psalmów ufności w Jahwe na język polski i rosyjski. Z zagadnień przekładu liryki biblijnej*, [UŁ, WF, prom. Zygmunt Grosbart], Łódź, 282 k., [NH-L, 18 grudnia 1998].
- Łuczak, Arleta (1997), *Nowy Testament S. Murzynowskiego. Stosunek przekładu do oryginału greckiego*, [IS PAN, prom. Irena Kwilecka], Poznań, 147 k., [NH-J, 23 maja 1998].

- Potok-Nycz, Magda (1997), *Las metáforas en el Romancero gitano de F.G. Lorca: el original y las versiones polacas. Estudio de los procedimientos de traducción = Metafory „Romancero Gitano” i ich tłumaczenia w polskich wersjach dzieła F. Garcia Lorki. Studium modeli translatorskich*, [UAM, WN, prom. Józef Sypnicki], Poznań, 195 k., [NH-J, 25 września 1997].
- Szczerbiak, Bożena (1997), *Współczesne problemy sztuki translatorskiej (na materiale polskich przekładów A. Platónowa)*, [UŁ, WF, prom. Bogusław Mucha], Łódź, [1], 252 k., [NH-L, 26 września 1997].
- Woźniak, Ewa (1997), *Słownictwo i frazeologia „Psalterza krakowskiego” (1532) na tle ówczesnych przekładów biblijnych*, [UŁ, WF, prom. Danuta Bieńkowska], Łódź, 197 k., [NH-J, 25 kwietnia 1997].
- Zwoniarska, Emilia (1997), *Molier po polsku. Casus Tartuffe’a*, [UAM, WFPiK, prom. Dobrochna Ratajczakowa], Poznań, 164 k., [NH-L, 25 czerwca 1997].
- Żemła [Jastrzębska], Katarzyna (1997), *Rosyjska i polska literatura lagrowa we wzajemnych przekładach. Tekst i kontekst kulturowy*, [UŚ, WF, prom. Piotr Fast], Katowice, 274 k., [NH-L, 21 kwietnia 1998].

1998

- Beltran-Cejudo, Gerardo (1998), *Las traducciones e la poesia placa del siglo XX al espanol: apectos de teoria y practica de la traduccion*, [UW, WN, prom. Urszula Aszyk-Bangs], Warszawa, cz. I: 178 k., cz. II: 428 k., [NH-L, 29 września 1998].
- Cetera[-Włodarczyk], Anna (1998), *The Shaping Power of Stage: Referential vs. Performant Function of Nonverbal Codes in King Lear and Selected Polish Translation of the Play = Kształtująca rola sceny. Referencyjna kontra widowiskowa funkcja kodów niewerbalnych w „Królu Learze” i polskich przekładach tej sztuki*, [UAM, WN, Instytut Filologii Angielskiej, prom. Alicja Pisarska], Poznań, [3], 166 k., [NH-L, 24 września 1998].
- Dominko-Augustowska, Izabela (1998), *Strategia translatorska Stanisława Barańczaka w przekładzie dzieł dramatycznych Williama Shakespeare’a*, [UMCS, WH, prom. Jerzy Świąch], Lublin, 221 k., [NH-L, 16 września 1998].
- Kozanecka, Magdalena (1998), *The status of literary versus non-literary translation in theory and practice = Przekład literacki a nieliteracki w teorii i praktyce*, [UŁ, WF, prom. Barbara Lewandowska-Tomaszczyk], Łódź, 238, [1] k., [NH-J, jęz. angielskie, 18 czerwca 1999].
- Kurek, Krzysztof (1998), *Polski Hamlet. Z historii idei i wyobraźni narodowej*, [UAM, WFPiK, prom. Dobrochna Ratajczakowa], Poznań, 199 k., [NH-L, 27 stycznia 1999].

Perek [Chrobak], Marzena (1998), *Problemy translatorskie i ich praktyczne rozwiązania na przykładzie dawnych tłumaczeń polskich francuskiej prozy narracyjnej XVIII wieku*, [UJ, WF, prom. Regina Bochenek-Franczakowa], Kraków, [2], 230 k., [NH-L, 25 czerwca 1998].

Szeffińska-Karkowska [Baran], Magdalena (1998), *Sources et formes d'amplification dans les textes littéraires au cours du processus de traduction du français en polonais = Źródła i formy amplifikacji tekstów literackich w tłumaczeniu z języka francuskiego na polski*, [UŁ, WF, prom. Józef Sypnicki], Łódź, 171 k., [NH-J, 22 maja 1998].

1999

Filipek, Małgorzata (1999), *Literatura serbska w Polsce międzywojennej*, [UWr, WF, prom. Milica Jakóbiec-Semkowowa], Wrocław, [1], 214 k., [NH-L, hist. lit., 28 września 1999].

Ginter, Anna (1999), *Rola zjawisk fonetycznych w rosyjskiej prozie Vladimira Nabokova*, [UŁ, WF, prom. Stanisław Gogolewski], Łódź, 211 k., [NH-J, 24 września 1999].

Kamieniecki, Jan (1999), *Szymon Budny jako filolog i działacz religijny*, [UWr, WF, prom. Jerzy Woronczak], Wrocław, [3] 211 k., [NH-L, hist. lit. polskiej, 6 lipca 1999].

Kokot, Urszula (1999), *Specjalistyczne grupy wyrazowe w niemieckich tekstach medycznych i strategię ich tłumaczenia na język polski*, [UŚ, WF, prom. Jan Iluk], Katowice, 179 k., [NH-J, jęz. niemieckie, 13 kwietnia 1999].

Kuciak, Agnieszka (1999), *Dante romantyków (recepja Boskiej Komedii u Mickiewicza, Słowackiego, Krasińskiego i Norwida)*, [UAM, WFPiK, prom. Zofia Trojanowiczowa], Poznań, 245 k., [NH-L, 26 stycznia 2000].

Lappo, Irina (1999), *Recepja twórczości dramaturgicznej Sławomira Mrożka w Rosji*, [UMCS, WH, prom. Elżbieta Rzewuska], Lublin, 456 k., [NH-L, hist. lit., teatr., 10 maja 2000].

Juszczyk-Rygałło, Joanna (1999), *Przekłady Karla Dedeciusa liryki polskiej z lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku*, [UŁ, WF, prom. Julian Maliszewski], Łódź, 131 k., [NH-L, 26 marca 1999].

Majkiewicz, Anna (1999), *Strategie translatorskie polskich tłumaczy współczesnej literatury niemieckiej – na przykładzie prozy Günтера Grassa*, [UŚ, WF, prom. Grażyna Barbara Szewczyk], Katowice, 293 k., [NH-L, 14 marca 2000].

Małgorzewicz, Anna (1999), *Prozessorientierte Dolmetschdidaktik = Dydaktyka przekładu ustnego skierowana na proces*, [UWr, WF, prom. Roman Lewicki (germanista)], Wrocław, [1], 201 k., [NH-J, jęz. stosowane, 6 lipca 1999].

- Piotrowska, Maria (1999), *A Compensational Model for Strategy and Techniques in Teaching Translation = Kompensacyjny model strategii i technik w metodyce nauczania przekładu pisemnego*, [AP, WH, prom. Elżbieta Muskat-Tabakowska], Kraków, 193 k., CXXIV k., [NH-J, jęz. stosowane, 19 listopada 1999].
- Wójcicki, Jacek (1999), *Przekłady Horacego w Polsce doby Stanisława Augusta. Zagadnienia wybrane*, [UW, WP, prom. Janusz Maciejewski], Warszawa, cz. 1: 470 k., cz. 2: 470 k., cz. 3: 93, [1] k., [NH-L, lit. polskie, 14 marca 2000].

2000

- Feder, Marcin (2000), *Computer Assisted Translation. A Proposal for Tool Evaluation Methodology = Tłumaczenie wspomagane komputerowo. Propozycja metodologii oceny narzędzi*, [UAM, WN, prom. Alicja Pisarska], Poznań, 419 k., [NH-J, jęz. angielskie, 22 marca 2001].
- Filipowicz-Rudek, Maria [2000], *Wizualność współczesnej literatury hiszpańskiej Galicji z perspektywy przekładu*, [UJ, WF, prom. Jadwiga Konieczna-Twardzik], Kraków, 220 k. + IX. *Aneks. Antologia współczesnej prozy galicyjskiej*, wybór i przekład Maria Filipowicz-Rudek, 51 k. + Jonathan Dunne. *Centrum Promocji Literatury Galicyjskiej w Przekładzie*, 31 k., [NH-L, 22 marca 2001].
- Heydel, Magdalena (2000), *Obecność T.S. Eliota w literaturze polskiej*, [UJ, WF, prom. Stanisław Balbus], Kraków, 264 k., [NH-L, 12 marca 2001].
- Kończak, Izabela Anna (2000), *Формирование терминологии связанной с исламом (на основе четырех русских переводов Корана) [Formirovanie terminologii svâzannoj s islamom (na osnove čtyreh russkikh perevodov Korana)] = Kształtowanie się rosyjskiej terminologii islamistycznej (na podstawie czterech rosyjskich przekładów Koranu)*, [UMK, WF, prom. Czesław Łapicz], Toruń, 176 k., [NH-J, fil. ros., 17 października 2000].
- Kozak [Domogalla], Anna (2000), *Model świata przedstawionego a problemy przekładu artystycznego (na materiale polskich tłumaczeń poezji akmeistów)*, [UŚ, WF, prom. Piotr Fast], Katowice, 267 k., [NH-L, translatologia, 10 kwietnia 2001].
- Kucharska, Anna (2000), *Übersetzungsstrategien paraliterarischer Texte am Beispiel der Essays von Robert Musil, Elias Canetti und Thomas Mann = Strategie tłumaczeń tekstów paraliterackich na przykładzie esejów Roberta Musila, Eliasa Canettiego i Tomasza Manna*, [UAM, WN, prom. Maria Krysztofiak-Kaszyńska], Poznań, 274 k., [NH-L, 23 listopada 2000].
- Kwieciński, Piotr (2000), *Foreignisation and domestication in translation procedures in the context of cultural asymmetry = Wyołcowanie i adaptacja w procedurach przekładowych w kontekście asymetrii kulturowej*, [UAM, WN, prom. Alicja Pisarska], Poznań, 219 k., [NH-J, jęz. angielskie, 29 czerwca 2000].

- Nowotko, Georg (2000), *Pragmatyczne aspekty przekładu specjalistycznego (na materiale języka rosyjskiego, polskiego i niemieckiego)*, [UAM, WN, prom. Antoni Markunas], Poznań, 229 k., [NH-J, jęz. rosyjskie, 20 kwietnia 2000].
- Oliver, Michael (2000), *Cross-cultural aspects of Polish-English translation = Międzykulturowe aspekty tłumaczenia z języka polskiego na język angielski*, [UAM, WN, prom. Zenon Grabarczyk], Poznań, VI, 165 k., [NH-J, jęz. angielskie, 25 maja 2000].
- Olśzaniec, Włodzisław (2000), *Łaciński przekład „Listów” Platońskich Leonarda Bruniego*, [UW, WP, prom. Juliusz Domański], Warszawa, 255 k., [NH-L, fil. klas., 12 grudnia 2000].
- Pieciul [Karwińska], Eliza (2000), *Literarische Personennamen in deutsch-polnischer Translation. Eine kontrastive Studie aufgrund der Prosawerke von Thomas Mann („Buddenbrooks”, „Der Zauberberg”, „Doktor Faustus”) = Literackie nazwy osobowe w translacji niemiecko-polskiej. Studium kontrastywne na podstawie dzieł prozatorskich Tomasza Manna („Buddenbrookowie”, „Czarodziejska Góra”, „Doktor Faustus”)*, [UAM, WN, prom. Izabela Prokop], Poznań, 396 k., [NH-J, 21 grudnia 2000].
- Poważa-Kurko, Barbara (2000), *Tłumaczenia i recepcja sztuk Harolda Pintera w Polsce w latach 1960-1990*, [UJ, WF, prom. Marta Gibińska-Marzec], Kraków, 301 k., [NH-L, 21 marca 2001].
- Rybicki, Jan (2000), *A Computer Assisted Comparative Analysis of Two English Translations of Henryk Sienkiewicz's Trilogy = Analiza porównawcza dwóch angielskich przekładów „Trylogii” Henryka Sienkiewicza z zastosowaniem metod komputerowych*, [AP, WH, prom. Jan Prokop], Kraków, 243 k., [NH-L, lit. porównawcza, 20 października 2000].
- Ucherek, Witold (2000), *Polskie ekwiwalenty tłumaczeniowe francuskich przymiów temporalnych z rzeczownikowym wykładnikiem aspektu*, [UWr, WF, prom. Jan Miodek], Wrocław, 296 k., [NH-J, jęz. francuskie, jęz. polskie, 26 września 2000].
- Whyatt, Bogusława Maria (2000), *A psycholinguistic investigation into the processes of comprehension and production: a decision making approach towards the preservation of meaning in translation = Psycholingwistyczne badanie procesów rozumienia i produkcji: podejmowanie decyzji w celu przeniesienia znaczenia w tłumaczeniu*, [UAM, WN, prom. Stanisław Puppel], Poznań, 208 k., [NH-J, jęz. angielskie, 29 czerwca 2000].
- Wuhlick, Arkadiusz (2000), *Étude contrastive de quelques aspects du lexique et de la syntaxe non standard et français et en polonais = Studium kontrastywne niektórych aspektów leksyki i składni niestandardowej w językach francuskim*

i polskim, [UAM, WN / Universite Paris 7 – Denis Diderot U.F.R. de Linguistique, Paryż, prom. Teresa Tomaszewicz, Jacqueline Guillemin-Flescher], Poznań, 283 k., [NH-J, jęz. romańskie, 19 października 2000].

2001

Brajska-Mazur, Agata (2001), *O angielskich tłumaczeniach utworów Norwida*, [KUL, WNH, prom. Stefan Sawicki], Lublin, 380 k., [NH-L, hist. lit. polskiej, 20 czerwca 2001].

Gaińska, Monika (2001), *Intertextualität der Theaterstücke von Bertolt Brecht als Problem der Übersetzungswissenschaft = Interekstualność sztuk teatralnych Bertolta Brechta jako przedmiot badań translatologicznych*, [UAM, WN, prom. Maria Krysztofiak-Kaszyńska], Poznań, 197 k., [NH-L, 22 listopada 2001].

Kierzkowska, Danuta (2001), *Tłumaczenia terminów prawnych w tekstach prawodawczych*, [UW, WLS, prom. Barbara Zofia Kielar], Warszawa, 167 k., [NH-J, jęz. stosowane, 19 czerwca 2001].

Jurewicz, Magdalena (2001), *Erklärungssequenzen in deutsch-polnischen Gesprächen. Eine Studie anhand konsekutiv gedolmetschter Texte = Sekwencje objaśniające w rozmowach polsko-niemieckich. Studium na podstawie tekstów tłumaczonych konsekwentnie*, [UAM, WN, prom. Izabela Maria Prokop], Poznań, t. 1: 301 k., t. 2: 283 k., [NH-J, 26 kwietnia 2001].

Kocur[-Lejk], Klaudia (2001), *Polskie przekłady powieści Jaroslava Haška pt. „Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války”*, [UŚ, WF, prom. Mieczysław Basaj], Katowice, 154 k., [NH-J, jęz. czeskie, translatologia, 21 maja 2002].

Kromp, Ilona (2001), *Eigennamen in der deutschen und polnischen Kinderliteratur unter textlinguistischem und translatorischem Aspekt = Nazwy własne w niemieckiej i polskiej literaturze dla dzieci. Aspekty translatoryczne i lingwistyki tekstu*, [UŚ, WF, prom. Czesława Schatte], Katowice, 242 k., [NH-J, przekładoznawstwo, 10 lipca 2001].

Kuczerski, Jurij (2001), *Лингвокультурный барьер и пути его преодоления в переводе (на материале избранных произведений русской художественной литературы XIX-XX веков [Lingvokul'turnyj bar'er v perevode i puti ego preodolenija (na materiale pol'skich perevodov izbrannykh proizvedenij russkoj chudozhestvennoj literatury XIX-XX vekov)] = Bariera językowo-kulturowa w przekładzie i sposoby jej przezwyciężania (na materiale polskich przekładów wybranych utworów literatury rosyjskiej XIX-XX wieku)*, [UMCS, WH, prom. Roman Zbigniew Lewicki], Lublin, 257 k., [NH-J, jęz. rosyjskie, translatologia, 20 lutego 2002].

- Mocarz[-Kleindienst], Maria (2001), *Predykatywy leksykalne w konfrontacji przekładowej*, [KUL, WNH, prom. Roman Zbigniew Lewicki], Lublin, 209 k. [NH-J, 13 marca 2002].
- Mrozik, Magdalena (2001), *Polskie i niemieckie przymyki lokatywne w aspekcie teorii przymyka i w praktyce przekładu*, [UWr, WF, prom. Krzysztof Janikowski], Wrocław, 145 k., [NH-J, 9 października 2001].
- Piechnik, Iwona (2001), *Traduire l'écriture Marguerite Yourcenar = Tłumaczenie powieści Marguerite Yourcenar*, [UJ, WF, prom. Urszula Dąmbaska-Prokop], Kraków, 193 k., [NH-J, jęz. ogólne i porównawcze, translatologia, 18 września 2001].
- Pozierak-Trybisz, Izabela (2001), *Champ sémantique des concepts de changement et de devenir = Pole semantyczne pojęć zmiany i stawiania się*, [AP, WH; Uniwersytet Paryż 13 Villetaneuse, prom. Stanisław Karolak, Gaston Gross], Kraków, 328 k., [NH-J, jęz. francuskie, semantyka, 25 maja 2001].
- Ruta, Magdalena Małgorzata (2001), *Dwujęzyczna twórczość literacka. Przypadek Kalmana Segala*, [UJ, WF, prom. Krystyna Pisarkowa], Kraków, 214 k., [NH-L, lit. polskie, lit. żydowskie, translatologia, 24 maja 2001].
- Sierosławska, Elżbieta (2001), *Zur Eigenart des Übersetzens von Theaterstücken am Beispiel der Texte von Günter Grass, Franz Xaver Kroetz, Heiner Müller und Botho Strauss = Specyfika tłumaczenia utworów scenicznych na przykładzie tekstów G. Grassa, F.X. Kroetza, H. Muellera i B. Straussa*, [UR, WF, prom. Zdzisław Wawrzyniak], Rzeszów, 213 k., [NH-J, 13 czerwca 2002].
- Taczalska-Piekarska, Anna (2001), *Polish and English scientific medical texts in translation = Polskie i angielskie naukowe teksty medyczne w przekładzie*, [UŁ, WF, prom. Barbara Lewandowska-Tomaszczyk], Łódź, 199 k., [NH-J, 22 marca 2002].

2002

- Chadzinikolau, Ares (2002), *Literatura nowogrecka XX wieku w przekładach polskich*, [UAM, WN, prom. Jerzy Świdziński], Poznań, 225 k., [NH-L, 22 maja 2003].
- Górnikiewicz, Joanna (2002), *Le social dans la traduction*, [UJ, WF, prom. Marcela Świątkowska], Kraków, 350 k., [NH-J, fil. rom., 17 października 2002].
- Haas, Agnieszka Katarzyna (2002), *Problem przekładu dzieła literackiego a kryteria jego oceny. Na przykładzie spolszczeń I części „Fausta” Goethego i innych autorów*, [UWr, WF, prom. Feliks Przybylak], Wrocław, 380 k., [NH-L, 11 marca 2003].

- Kita[-Huber], Jadwiga (2002), *Verdichtete Sprachlandschaften. Paul Celans lyrisches Werk als Gegenstand von Interpretation und Übersetzung*, [UJ, WF, prom. Krzysztof Lipiński], Kraków, 378 k., [NH-L, 20 lutego 2003].
- Kowalska, Danuta (2002), *Styl najstarszego polskiego przekładu Psalterza na tle porównawczym*, [UŁ, WF, prom. Maria Kamińska], Łódź, 377 k., [NH-J, jęz. historyczne, 27 września 2002].
- Križ, Agnieszka (2002), *France Vodnik – życie i dzieło*, [UŁ, WF, prom. Bożena Kazimiera Ostromięcka-Frączak], Łódź, 291 k., [NH-L, lit. słoweńskie, 22 lutego 2002].
- Pietkiewicz, Rajmund (2002), *Pismo Święte w języku polskim w latach 1518-1638. Sytuacja wyznaniowa w Polsce a rozwój edytorstwa biblijnego*, [UWr, WF, prom. Krzysztof Migoń], Wrocław, XXXV, [1], 397 k., [86] k. tabl., [2] k. tabl. + 2 płyty CD, [NH-B, 21 stycznia 2003].
- Pronińska, Aleksandra (2002), *Zasady budowy dwujęzycznego słownika frazeologicznego włosko-polskiego*, [AP, WH, prom. Stanisław Karolak], Kraków, 209 k., [NH-J, leksykografia, 21 czerwca 2002].
- Sulikowski, Piotr Robert (2002), *Neologismen in der polnischen Dichtung und ihre Übersetzung bei Karl Dedecius*, [UG, WF-H, prom. Ryszard Lipczuk], Gdańsk, 275 k., [5] k. tabl., [NH-J, 12 grudnia 2002].
- Walkiewicz, Barbara (2002), *Aspects sémantiques de la traduction des jeux de mots dans différents contextes = Semantyczne aspekty przekładu gier słownych w różnych kontekstach*, [UAM, WN, prom. Teresa Tomaszekiewicz], Poznań, 221 k., [NH-J].
- Worowska, Teresa (2002), *Historyczno-literackie i teoretyczne aspekty przekładu poezji węgierskiej na język polski*, [UW, WN, prom. Andrzej Sieroszewski], Warszawa, 289 k., [NH-L, 20 maja 2003].

2003

- Binek, Paweł (2003), *Polskie tłumaczenia Nowego Testamentu w XX wieku. Charakterystyka stylistyczna*, [UWr, WF, prom. Jan Miodek], Wrocław, 403 k., [NH-J, 9 marca 2004].
- Buczek, Marta (2003), *O polskich przekładach prozy Vincenta Šikuli*, [UŚ, WF, prom. Bożena Tokarz], Sosnowiec, 284 k., [NH-L, 27 maja 2003].
- Chomik, Milena (2003), *Neologizmy jako leksykalne wyznaczniki fantastyczności w prozie braci Strugackich. Analiza komparatystyczna oryginału i polskich przekładów*, [UMK, WF, prom. Czesław Łapicz], Toruń, 222 k., [NH-J, 14 października 2003].

- Chrupała, Aleksandra (2003), *Les noms composés avec „femme” en français. Une étude de leur degré de figement en vue d'un traitement automatique*, [UŚ, WF, prom. Wiesław Banyś], Sosnowiec, 204 k., [NH-J, 15 lipca 2003].
- Gumul, Ewa (2003), *Cohesion in Interpreting = Kohezja w tłumaczeniu ustnym*, [UŚ, WF, prom. Janusz Arabski], Katowice, 712 k., [NH-J].
- Jazowy-Jarmul, Monika (2003), *Översättningsmöjligheter av svenska nominalfraser till polska = Strategie tłumaczenia szwedzkich fraz nominalnych na język polski*, [UJ, WF, prom. Zdzisław Wawrzyniak], Kraków, 171 k., [NH-J, 19 listopada 2003].
- Jopek-Bosiacka, Anna (2003), *Legal discourse as cross-cultural communication*, [UAM, WN, prom. Anna Duszak], Poznań, 333 k., [NH-J, 23 czerwca 2003].
- Kościakowska[-Okońska], Ewa (2003), *The Paradox of Translation Competence – Experts or Semi-Professionals?*, [UAM, WN, prom. Alicja Pisarska], Poznań, 233 k., [NH-J, 19 września 2003].
- Krajewska, Monika (2003), *Neologizmy w wybranych utworach Stanisława Lema i ich translacja na język rosyjski*, [UMK, WF, prom. Czesław Łapicz], Toruń, 539 k., [NH-J, 24 czerwca 2003].
- Kubaszczyk, Joanna (2003), *Substantywizacje w przekładzie. Niemiecko-polskie studium kontrastywne*, [UAM, WN, prom. Izabela Maria Prokop], Poznań, t. 1: 270 k., t. 2: VII, k. 272-515, [NH-J, jęz. stosowane, 16 października 2003].
- Kucharczyk, Monika (2003), *Jerozolima wyzwolona. Dziewiętnastowieczne nowe tłumaczenie wiersza przez Dionizego Piotrowskiego*, [UŚ, WF, prom. Renarda Ociecek], Katowice, 196 k., [NH-L, hist. lit., 20 kwietnia 2004].
- Kucharska, Dorota (2003), *Gerda Leber-Hagenau: tłumaczka i pisarka z Wiednia. Zarys biografii twórczej*, [UŁ, WF, prom. Krzysztof Antoni Kuczyński], Łódź, 149 k., [NH-L, 19 grudnia 2003].
- Myrczek[-Kadłubicka], Ewa (2003), *The problem of equivalence in legal translation = Ekwiwalencja w tłumaczeniu prawnym*, [UŚ, WF, prom. Piotr Kakietek], Katowice, [2], IX, 339 k., [NH-J, 24 lutego 2004].
- Ochniak, Magdalena (2003), *Fenomen prozy Andrieja Platonowa w polskich przekładach (na materiale wybranych tłumaczeń)*, [UJ, WF, prom. Halina Waszkielewicz], Kraków, 218 k., [NH-L, 14 lipca 2003].
- Olejniczak, Przemysław (2003), *English idioms in text and translation. A lexicographical approach = Idiomy angielskie w tekście i w przekładzie. Ujęcie leksykograficzne*, [UŚ, WF, prom. Piotr Kakietek], Katowice, 322, [10], XII k., [NH-J, 15 lipca 2003].
- Patocka[-Sigłowy], Urszula (2003), *Problemy przekładu wybranej terminologii Unii Europejskiej (na podstawie dokumentów w języku polskim, rosyjskim*

- i angielskim*), [UG, WF-H, prom. Janina Bartoszevska], Gdańsk, 222 k., [NH-J, 12 czerwca 2003].
- Piela, Marek (2003), *Grzech dosłowności we współczesnych polskich przekładach Starego Testamentu*, t. 1-2, [UJ, WF, prom. Andrzej Zaborski], Kraków, t. 1: 295 k., t. 2: [II], k. 296-539, [NH-J, 22 maja 2003].
- Podeszwik [Dworakowska], Beata (2003), *Legendy i podania staroruskie w przekładach Ryszarda Łużnego. Analiza lingwistyczna*, [UMCS, WH, prom. Roman Zbigniew Lewicki], Lublin, 208 k., [NH-J, 19 listopada 2003].
- Rajewicz, Tomasz (2003), „*Also sprach Zarathustra*” Friedricha Nietzschego w przekładach na język polski. *Strategie translatorskie*, [UAM, WN, prom. Maria Krysztofiak-Kaszyńska], Poznań, 199 k., [NH-L, 18 grudnia 2003].
- Romanowska-Kowalska [Romanowska], Agnieszka (2003), *Teatralność szekspirowskiego tekstu dramatycznego jako zagadnienie translologiczne*, [UJ, WF, prom. Marta Teresa Gibińska-Marzec], Kraków, 270 k., [NH-L, 5 czerwca 2003].
- Sieradzka, Małgorzata (2003), *Das Komische in der literarischen Übersetzung. Zur Übertragung von sprachlicher Komik in dramatischen Texten – exemplifiziert an Werken von H. von Kleist, A. Fredro, F. Dürrenmatt and S. Mrożek = Komizm w przekładzie literackim. O przekładzie komizmu językowego w tekstach dramatycznych – egzemplifikacja na podstawie utworów Heinricha von Kleista, Aleksandra Fredry, Sławomira Mrożka i Friedricha Dürrenmatta*, [UR, WF, prom. Krzysztof Lipiński], Rzeszów, 449 k., [NH-J, 24 września 2003].
- Stamatoski, Zdravko (2003), *[Vo potraga po makedonski bibliski jazik]*²⁵ = *W poszukiwaniu macedońskiego języka biblijnego*, [UAM, WFPiK, prom. Aleksander Naumow], Poznań, 249 k., [NH-J, 31 marca 2004].

2004

- Bartłomiejczyk, Magdalena Anna (2004), *Strategie tłumaczenia symultanicznego z języka angielskiego na język polski i z języka polskiego na język angielski*, [UŚ, WF, prom. Janusz Arabski], Katowice, b.d., [NH-J, przekładoznawstwo, 16 listopada 2004].
- Bąk, Paweł (2004), *Die Metapher in der Übersetzung. Studien zum transfer der Aphorismen von Stanisław Jerzy Lec und der Gedichte von Wisława Szymborska = Metafora w przekładzie. Analiza lingwistyczna tłumaczenia aforyzmów Stanisława Jerzego Leca i wierszy Wisławy Szymborskiej na język niemiecki*, [UR, WF, prom. Zdzisław Wawrzyniak], Rzeszów, 298 k., [NH-J, 18 listopada 2004].

²⁵ Tytuł rozprawy tylko w j. polskim, językiem rozprawy jest macedoński (cyrylicki).

- Chmiel, Agnieszka (2004), *Neurocognitive plausibility of conference interpreting. Applications of cognitive neuroscience to interpreting research = Neurokognitywne prawdopodobieństwo tłumaczenia konferencyjnego. Zastosowanie nauk kognitywnych w badaniach nad przekładem ustnym*, [UAM, WN, prom. Alicja Pisarska], Poznań, 264 k., [NH-J, 22 września 2004].
- Grigowicz [Czekaj], Anna (2004), *Description des parties du corps en français et en polonais. Approche orientée objets = Opis części ciała w języku francuskim i polskim w ujęciu zorientowanym obiektowo*, [UŚ, WF, prom. Wiesław Banyś], Katowice, 321 k., [NH-J, leksykografia, 19 października 2004].
- Kasperska, Iwona (2004), *Exotización y naturalización en la traducción cultural: ejemplos de las novelas de Zoé Valdés y Manuel Cofiño = Egzotyzacja i naturalizacja jako strategie przekładu literackiego: zjawiska kulturowe w polskich wersjach powieści Zoé Valdés i Manuela Cofiño*, [UAM, WN, prom. Teresa Tomaszewicz], Poznań, 201 k., [NH-J, 24 czerwca 2004].
- Kubacki, Artur Dariusz (2004), *Niemieckie derywaty z -ung jako składnik grupy wyrazowej i ich odpowiedniki w języku polskim*, [UŚ, WF, prom. Jan Iluk], Katowice, [1], 284 k., [NH-J, 14 września 2004].
- Luto-Kamińska, Anetta (2004), *Polska wersja przekładowa „Ex P. Terentii comediis latinissimae colloquiorum formulae...” Mateusza z Kęt. Studium języka autora na tle polszczyzny XVI wieku*, [UMK, WF, prom. Czesław Łapicz], Toruń, t. 1: 180 k., t. 2: 196 k., [NH-J, jęz. polskie, 8 marca 2005].
- Machniewski, Maciej (2004), *Interfacing contrastive analysis with corpus-based translation studies: towards a research paradigm = Cechy wspólne analizy kontrastywnej i korpusowych studiów nad przekładem: próba stworzenia modelu badawczego*, [UAM, WN, prom. Alicja Pisarska], Poznań, 254 k., [NH-J, jęz. angielskie, 18 czerwca 2004].
- Marciniak, Katarzyna (2004), *„Cicero vortit barbare”. Przekłady mówcy jako narzędzie manipulacji ideologicznej*, [UW, WP, prom. Jerzy Axer], Warszawa, 331 k., [NH-L, 29 czerwca 2004].
- Marczak, Mirosław (2004), *The Significance of Peak and Frontground in Discourse Analysis and Translation: A Case Study in Acts 19-26 = Znaczenie punktu szczytowego i pierwszego planu w analizie dyskursu i translatoryce. Studium przypadku w odniesieniu do Dz. Ap., 19-26*, [UWr, WF, prom. Leszek Berezowski], Wrocław, [2], X, 307 k., [NH-J, 15 lutego 2005].
- Mróz, Krzysztof (2004), *Teoria i praktyka przekładu poetyckiego. Mieczysław Jastrun – tłumacz symbolistów francuskich*, [UW, WN, prom. Zbigniew Naliwajek], Warszawa, 277 k., [NH-L, 21 grudnia 2004].

- Pietkiewicz, Rajmund (2004), „*Biblia Tysiąclecia*” w tradycji polskiego edytorstwa biblijnego, [PWT we Wrocławiu, prom. Tomasz Hergesel], Wrocław, XL, 254, [1] k., [NT, teologia biblijna, 1 maja 2004].
- Senczyszyn, Diana (2004), *Changements au niveau structural des phrases littéraires complexes pendant la traduction du français en polonais* = Zmiany składniowe złożonego zdania literackiego podczas tłumaczenia z języka francuskiego na polski, [UAM, WN, prom. Teresa Tomasziewicz], Poznań, 230 k., [NH-J, 24 czerwca 2004].
- Wojaczek, Ewa Joanna (2004), *Ablative Präpositionalphrasen mit denzusammengesetzten Präpositionen im Polnischen und ihre Entsprechungen im Deutschen und Schwedischen* = Wyrażenia okolicznikowe o charakterze ablatywnym z przyimkami złożonymi „spod, pomiędzy, spomad, spośród, spoza, sprzed, znad, zza” w języku polskim i ich ekwiwalenty tłumaczeniowe w języku niemieckim i szwedzkim, [UG, WF-H, prom. Marian Szczodrowski], Gdańsk, 269 k., [NH-J, 30 września 2004].
- Zarebski, Rafał (2004), *Nazwy osobowe w polskich przekładach Nowego Testamentu*, [UŁ, WF, prom. Maria Kamińska], Łódź, 483 k., [NH-J, 18 czerwca 2004].

2005

- Antoniewska [Lajus], Dorota (2005), *L'analyse contrastive des textes modèles de droit civil français et polonais appliquée à la traduction* = Analiza kontrastywna francuskich i polskich modelowych tekstów prawa cywilnego zastosowana w tłumaczeniu, [UAM, WN, prom. Teresa Tomasziewicz], Poznań, 265 k. + [Aneks] 45 k., [NH-J, 20 października 2005].
- Białek, Ewa Jadwiga (2005), *Kolokacja jako jednostka przekładu z języka rosyjskiego na język polski*, [UMCS, WH, prom. Roman Zbigniew Lewicki], Lublin, 508 k., [NH-J, 15 marca 2006].
- Borowczyk, Paulina (2005), *Stratégies des traducteurs audiovisuels face aux réalités socioculturelles sur l'exemple de la télévision Arte* = Strategie tłumaczy audiowizualnych wobec realiów socjokulturowych na przykładzie telewizji Arte, [UAM, WN, prom. Teresa Tomasziewicz], Poznań, 269 k., [NH-J, jęz. romańskie, 20 stycznia 2005].
- Gicala, Agnieszka (2005), *Expressing the Inexpressible in Mystical Experience. Conceptual Metaphor and Blending in „The Cloud of Unknowing” and in its Translations: Underlying Image Schemata and Axiology*, [UJ, WF, prom. Elżbieta Muskat-Tabakowska], Kraków, [4], 246, [11] k., [NH-J, fil. ang., 19 maja 2005].

- Górski, Tomasz (2005), *Tłumaczenie jako intertekst. Analiza polskich przekładów „Hamleta” Williama Shakespeare’a*, [UWr, WF, prom. Leszek Berezowski], Wrocław, 297 k., [NH-J, przekładoznawstwo, 27 września 2005].
- Jokiel, Małgorzata (2005), *Transformation der Weltbilder in den polnischen Übersetzungen der Romane von Franz Kafka = Transformacja światopoglądów w polskich tłumaczeniach powieści Franza Kafki*, [UAM, WN, prom. Stefan H. Kaszyński], Poznań, 300 k., [NH-L, lit. germańskie, 21 kwietnia 2005].
- Kaczmarek, Dorota (2005), *Textwiedergabe in der Autorübersetzung Tadeusz Rittners – Aspekte des kreativen Bilingualismus = Tekst autorski w autotranslacji Tadeusza Rittnera – aspekty bilingwizmu kreatywnego*, [UŁ, WF, prom. Roman Sadziński], Łódź, 268 k., [NH-J, 30 września 2005].
- Kiliańczyk-Zięba, Justyna (2005), *Jan Januszowski – pisarz, tłumacz i wydawca*, [UJ, WF, prom. Janusz S. Gruchała], Kraków, [1], 361 k. [13] k. tabl., [NH-L, 18 kwietnia 2005].
- Kizeweter, Magdalena (2005), *English and Polish taboo vocabulary relating to the human body and its functions in monolingual and bilingual dictionaries and translations of English literary texts into Polish = Angielskie i polskie wyrazy obsceniczne odnoszące się do ciała ludzkiego i funkcji fizjologicznych; ich traktowanie w słownikach jednojęzycznych i dwujęzycznych oraz w przekładach tekstów literackich z angielskiego na polski*, [UW, WN, prom. Jan Rusiecki], Warszawa, 389 k., [NH-J, 27 września 2005].
- Krzemińska-Krzywda, Joanna (2005), *Terminologia języka prawnego i strategie translatorskie w przekładach kodeksu spółek handlowych na język niemiecki*, [UŁ, WF, prom. Julian Maliszewski], Łódź, 205 k., [NH-J, 24 czerwca 2005].
- Kuźmicki, Marcin (2005), *Jak tłumaczono „Psalterz floriański”?*, [UAM, WFPiK, prom. Zdzisława Kazimiera Krążyńska], Poznań, 228 k., [NH-J, 29 czerwca 2005].
- Manasterska[-Wiącek], Edyta (2005), *Polska poezja dla dzieci w przekładach na język rosyjski (Julian Tuwim i Jan Brzechwa)*, [UMCS, WH, prom. Roman Zbigniew Lewicki], Lublin, 226 k., [NH-J, 29 czerwca 2005].
- Matulewska, Aleksandra (2005), *Lingua Legis in the Aspect of Translation = Lingua Legis w aspekcie translologicznym*, [UAM, WN, prom. Jerzy Bańczerowski], Poznań, 362 k., [NH-J, 23 czerwca 2005].
- Mitura, Magdalena (2005), *L'Écriture vianesque: traduction de la prose*, [UJ, WF, prom. Urszula Dąbbska-Prokop], Kraków, 240 k., [NH-J, 23 lutego 2006].
- Paprocka, Natalia (2005), *Erreurs en traduction pragmatique du français vers le polonaise: identifier, evaluer, prevenir = Błędy w przekładzie tekstów użytkowych z francuskiego na polski – identyfikacja, ocena, zapobieganie*,

- [UWr, WF, prom. Elżbieta Skibińska-Cieńska], Wrocław, 281 k. + płyta CD, [NH-J, 12 lipca 2005].
- Paskal [Mazur], Iwona (2005), *Globalization and translation. Localized English-language magazines in Poland = Globalizacja i tłumaczenie. Zlokalizowane czasopisma anglojęzyczne w Polsce*, [UAM, WN, prom. Alicja Pisarska], Poznań, 301 k., [NH-J, 22 czerwca 2005].
- Pilarczyk, Ewelina (2005), *Metamorfozy słowa Pawła Florenskiego. Wybrane zagadnienia filozofii języka w kontekście przekładu na język polski*, [UJ, WF, prom. Jerzy Kapuścik], Kraków, 193 k., [NH-L, 27 października 2005].
- Rougé, Dominique (2005), *Adam Zagajewski a travers la traduction de sa poésie en français = Francuskie tłumaczenia poezji Adama Zagajewskiego*, [AP, WH, prom. Tadeusz Szczerbowski], Kraków, 286, [1], 28 k., [NH-J, 17 listopada 2005].
- Stępień, Karol (2005), *Mechanizmy przekładu wulgaryzmów z języka francuskiego na język polski w wybranych tekstach literackich*, [UW, WN, prom. Anna Mańkowska], Warszawa, 318 k., [NH-J²⁶, 29 listopada 2005].
- Stochniałek, Hanna (2005), *En busca de normas de traducción: en torno a las traducciones de prosa polaca en México y en España = W poszukiwaniu norm translatorycznych. Studium wybranych meksykańskich i hiszpańskich przekładów polskiej prozy*, [UW, WN, prom. Grażyna Grudzińska], Warszawa, 291 k., [NH-J, 29 listopada 2005].
- Trajder, Wojciech (2005), *Transfer terminologii Unii Europejskiej na przykładzie tłumaczenia z języka francuskiego na język polski*, [UAM, WN, prom. Teresa Tomaszewicz], Poznań, [1], 253 k., [NH-J, 15 grudnia 2005].
- Wasielawska, Magdalena (2005), *Związki frazeologiczne, przysłowia, sentencje w aspekcie translatologicznym na materiale języka polskiego i estońskiego*, [UAM, WN, prom. Jerzy Bańcerowski], Poznań, 460 k., [NH-J, 20 października 2005].
- Wesoła, Justyna (2005), *Hiszpańskie wykrzykniki w polskiej praktyce przekładowej*, [UWr, WF, Instytut Filologii Romańskiej, prom. Elżbieta Skibińska-Cieńska], Wrocław, 506 k., [NH-J, 17 stycznia 2006].
- Wnęk, Jan (2005), *Polskie przekłady literatury zagranicznej 1918-1939*, [UJ, WH[historyczny], prom. Julian Dybiec], Kraków, [2], 340 k. + 182 k. [katalog przekładów literatury zagranicznej 1918-1939], [NH-H, 1 czerwca 2006].
- Zacharz, Aneta (2005), *Translation as Dialogue: (re)reading the Other in the context of Franz Rosenzweig's thought = Przekład jako dialog: (od)czytywanie*

²⁶ W Bazie Nauki błędnie wskazana dyscyplina (literaturoznawstwo).

- Innego w kontekście myśli Franza Rosenzweiga*, [UŚ, WF, prom. Wojciech Kalaga], Katowice, [1], 209 k., [NH-L, 20 grudnia 2005].
- Żuchelkowska, Alicja (2005), *Transfert de la charge affective sur l'exemple de la traduction en français des oeuvres polonaises choisies = Transfer ładunku afektywnego na przykładzie tłumaczenia na język francuski wybranych dzieł z literatury polskiej*, [UAM, WN, prom. Teresa Tomaszewicz], Poznań, 240 k., [NH-J, 23 czerwca 2005].
- Żychliński, Arkadiusz (2005), *Unterwegs zu einem Denker. Eine Studie zur Übersetzbarkeit dichterischer Philosophie anhand der polnischen Übersetzung von Martin Heideggers „Sein und Zeit“ = Ku myślicielowi. Studium o przekładalności filozofii poetyckiej na podstawie polskiego przekładu „Bycia i czasu” Martina Heideggera*, [UAM, WN, prom. Gabriela Koniuszaniec], Poznań, 306 k., [NH-J, 20 października 2005].
- 2006**
- Bartkowiak-Lerch, Magdalena (2006), *Itinerarium mentis in Deum nelle traduzioni polacche della Divina Commedia. Le similitudini*, [UJ, WF, prom. Stanisław Widlak], Kraków, 329 k. + 6 k. il., [NH-J, 25 stycznia 2007].
- Bielenia-Grajewska, Magdalena (2006), *Difficulties in translating the terms connected with investment banking = Trudności w tłumaczeniu terminów związanych z bankowością inwestycyjną*, [UG, WF-H, prom. Roman Kalisz], Gdańsk, 262 k., [NH-J, 11 stycznia 2007].
- Blumczyński, Piotr (2006), *Doctrine in translation. The doctrine of the trinity and modern English versions of the New Testament = Doktryna w przekładzie. Doktryna Trójcy Świętej a współczesne przekłady Nowego Testamentu na język angielski*, [UWr, prom. Leszek Berezowski], Wrocław, 320 k., [NH-J, 11 kwietnia 2006].
- Bryll, Alina (2006), *Mędzy słowem a melosem. Strategie translatorskie w przekładach współczesnych piosenek anglojęzycznych*, [UŚ, WF, prom. Piotr Fast], Katowice, 183 k., [NH-L, 20 czerwca 2006].
- Brzostowska-Tereszkiewicz, Tamara (2006), *Odnalezione w przekładzie. Translacje rosyjskich języków literaturoznawczych w polskim, angielskim i amerykańskim dyskursie humanistycznym (przypadki Olgi Michajłowny Freudenberg i Władmira Jakowlewicza Proppa)*, [UW, WP, Instytut Literatury Polskiej, prom. Danuta Ulicka], Warszawa, 312 k., [NH-L, 20 lutego 2007].
- Gakan, Waldemar (2006), *Recepcja twórczości Rainera Marii Rilkego w Polsce 1903-2005*, [UO, WF, prom. Marek Zybura], Opole, 305 k., [NH-L, 14 grudnia 2006].

- Garcarz, Michał (2006), *Przekład slangu w filmie. Telewizyjne przekłady filmów amerykańskich na język polski*, [UWr, WF, prom. Leszek Berezowski], Wrocław, 188 [6] k., [NH-J, 12 grudnia 2006].
- Hajduk-Gawron, Wioletta Teresa (2006), *Recepcja literatury polskiej w krajach ościennych. Wybrane zagadnienia*, [UŚ, WF, prom. Romuald Grzegorz Cudak], Katowice, 199 k., [NH-L, teoria lit., 19 grudnia 2006].
- Janikowski, Przemysław (2006), *Polska literatura najmłodsza w kontekście problematyki translatologicznej*, [UŚ, WF, prom. Piotr Fast], Katowice, 178 k., [NH-L, 20 czerwca 2006].
- Jarosz, Józef (2006), *Duńskie i niemieckie ekwiwalenty tłumaczeniowe polskich przymków we frazach temporalnych*, [UWr, WF, prom. Krzysztof Janikowski], Wrocław, 448 k., [NH-J, 4 lipca 2006].
- Kaczmarek, Karolina (2006), *Lingua Legis w aspekcie translatologicznym węgiersko-polskim i polsko-węgierskim*, [UAM, WN, prom. Jerzy Bańcerowski], Poznań, 349 k., [NH-J, 22 czerwca 2006].
- Kaczorowska, Monika (2006), *Przekład jako kontynuacja twórczości własnej (na przykładzie wybranych translacji Stanisława Barańczyka z języka angielskiego)*, [UŁ, WF, prom. Włodzimierz Bolecki], Łódź, 265 k., [NH-L, 20 kwietnia 2007].
- Konefał, Ewa (2006), *Nieustabilizowane neologizmy rosyjskie w przekładzie tekstów publicystycznych na język polski*, [UG, WF-H, prom. Janina Bartoszewska], Gdańsk, [1], 304 k. + [Wykaz nieustabilizowanych neologizmów rosyjskich i ich ekwiwalentów] 159 k., [NH-J, 8 marca 2007].
- Kowalik, Piotr (2006), *Reinterpretacja tekstu o Abrahamie z Rdz 11,27-25,18 w Septuagincie*, [UKSW, WT, prom. Waldemar Chrostowski], Warszawa, 460 k., [NT, 12 czerwca 2006].
- Krupa[-Adamczyk], Marlena (2006), *Duch i litera. Liryczna ekspresja mistycznej drogi św. Jana od Krzyża w przekładach polskich*, [UWr, WF, prom. Piotr Sawicki], Wrocław, 320 k., [NH-L, 13 marca 2007].
- Kubiak, Paweł (2006), *Übersetzer als Problemlöser. Eine qualitative Studie zum Problemlöserverhalten von semiprofessionellen Übersetzern = Tłumacze jako rozwiązujący problemy. Jakościowe badanie zachowania tłumaczy semiprofesjonalnych nakierowane na rozwiązywanie problemów*, [UAM, WN, prom. Izabela Maria Prokop], Poznań, 334 k., [NH-J, 21 września 2006].
- Lukas, Katarzyna (2006), *Das Weltbild und die literarische Konvention als Übersetzungsdeterminanten am Beispiel der Werke von Adam Mickiewicz und ihrer deutschsprachigen Nachdichtungen = Obraz świata i konwencja literacka jako determinanty przekładu na podstawie niemieckojęzycznych tłumaczeń utworów*

- Adama Mickiewicza, [UAM, WN, prom. Maria Krysztofiak-Kaszyńska], Poznań, [1], 325 k., [NH-L, 21 września 2006].
- Milczarek, Mariusz (2006), *Der textkonstutive und der translationspragmatische Aspekt der Idiome im literarischen Originaltext und dessen Übersetzung anhand Günter Grass' Prosawerke „Der Butt“ und „Die Blechtrommel“* = *Tekstkonstrytywny i przekładowo pragmatyczny aspekt idiomów w oryginalnym tekście literackim i jego tłumaczeniu w oparciu o powieści Guntera Grassa „Turbot” i „Blaszany bębenek”*, [UŁ, WF, prom. Roman Sadziński], Łódź, 274 k., [NH-J, 24 lutego 2006].
- Perz, Magdalena (2006), *Classe de „phénomènes naturels” en français et en polonais – une description orientée-objets* = *Klasa „zjawiska naturalne” w języku francuskim i polskim – opis zorientowany obiektowo*, [UŚ, WF, prom. Wiesław Banyś], Sosnowiec, 255 k., [NH-J, 27 lutego 2007].
- Radziszewska, Aleksandra (2006), *Strategie translatorskie w przekładzie terminologii z dziedziny zarządzania*, [UŁ, WF, prom. Julian Maliszewski], Łódź, 256 k., [NH-J, 30 marca 2007].
- Rajewska, Ewa (2006), *Stanisław Barańczak – poeta i tłumacz*, [UAM, WFPiK, prom. Edward Balcerzan], Poznań, 296 k., [NH-L, 31 maja 2006].
- Rusnak, Radosław (2006), *Polskie przekłady tragedii Seneki od XVI do XVIII wieku na tle europejskim*, [UWr, WF, prom. Ludwika Ślękowa], Wrocław, 309 k., [NH-L, 12 grudnia 2006].
- Sikorska, Magdalena Natalia (2006), *Double-dealing authors and dual audience hybridity of meaning in children's literature* = *Dwoistość znaczeń i strategii przekazu w sytuacji podwójnego odbioru literatury dziecięcej*, [UŁ, WF, prom. Maria Edelson], Łódź, 202 k., [NH-L, 30 marca 2007].
- Siniawska-Sujkowska [Kananowicz], Tatiana (2006), *Adekwatność funkcjonalna przekładu a sygnały metakomunikacyjne na materiale przekładów prozy rosyjskiej XX wieku na język polski*, [UMCS, WH, prom. Roman Zbigniew Lewicki], Lublin, 221 k., [NH-J, 18 października 2006].
- Sitarek, Adam (2006), *Glottodidaktische Analyse der „wahren” und der „falschen Freunde” des Übersetzers unter dem Aspekt der L3-Didaktik in Polen am Beispiel der Sprachenkombination L1 – Polnisch, L2 – Englisch, L3 – Deutsche* = *Glottodydaktyczna analiza „prawdziwych” i „falszywych przyjaciół tłumacza” w aspekcie nauczania drugiego języka obcego na przykładzie kombinacji językowej L1 – jęz. polski, L2 – jęz. angielski, L3 – jęz. niemiecki*, [UŁ, WF, prom. Roman Sadziński], Łódź, t. 1: 415 k., t. 2: k. 416-586, [NH-J, 29 września 2006].

- Szramek-Karcz, Sonia (2006), *Classe d'objets de en français dans une approche orientée objets = Klasa obiektowa „zawody” w ujęciu zorientowanym obiektowo*, [UŚ, WF, prom. Wiesław Banyś], Sosnowiec, 378 k., [NH-J, jęz. komputeracyjne, 17 października 2006].
- Śmigielska, Beata Dorota (2006), *Expression de la communication en français et en polonais. Une étude orientée objets = Sposoby przedstawiania komunikacji w języku francuskim i polskim. Opis zorientowany obiektowo*, [UŚ, WF, prom. Wiesław Banyś], Sosnowiec, 396 k., [NH-J, jęz. komputeracyjne, 19 września 2006].
- Zaremba, Piotr (2006), *Koncepcyjność przekładu w „Zwoju Proroków Mniejszych” z Nahal Hever*, [UAM, WN, prom. Piotr Muchowski], Poznań, 269 k., [NH-J, hebraistyka, 21 września 2006].
- Żłobińska-Nowak, Aleksandra (2006), *Desambiguation des expressions lexicales des opérateurs de l'espace dans le cadre d'une approche orientée objets: les verbes de mouvement FR monter et sortir et leurs équivalents polonais = Odwieloznacznianie wyrażen leksykalnych operatorów przestrzeni i ruchu w ramach ujęcia zorientowanego obiektowo: czasowniki ruchu FR monter i sortir i ich odpowiedniki w języku polskim*, [UŚ, WF, prom. Wiesław Banyś], Sosnowiec, 454 k., [NH-J, jęz. komputeracyjne, 17 października 2006].

2007

- Babchinskaja, Svetlana (2007), *Problemy przekładu tekstów Wieniedikta Jerofiejewa na język polski*, [UJ, WP, prom. Janina Labocha], Kraków, 186 k., [NH-J, jęz. polskie, 27 czerwca 2007].
- Budrewicz-Beratan, Aleksandra (2007), *Stanisław Egbert Koźmian jako tłumacz Szekspira (z zagadnień dziewiętnastowiecznego przekładu literackiego)*, [AP, WH, prom. Tadeusz Szczerbowski], Kraków, 272 k., [NH-L, lit. porównawcza anglojęzyczna i polska, 21 czerwca 2007].
- Cierpisz, Małgorzata (2007), *Kategoria punktu widzenia w języku i narracji literackiej na przykładzie Lolity Vladimira Nabokova i jej polskich przekładów*, [UJ, WF, prom. Elżbieta Muskat-Tabakowska], Kraków, [1], 160 k., [NH-J, fil. ang., 21 czerwca 2008].
- Dybalska [Kęsicka], Karolina (2007), *Literatur auf die Leinwand übertragen. Sinnkonstruktionen der Filmsprache am Beispiel der Remarque-Filme = Z literatury na ekran. O konstruowaniu znaczenia w języku filmu na przykładzie ekranizacji prozy Ericha Marii Remarque'a*, [UAM, WN, prom. Maria Krysztofiak-Kaszyńska], Poznań, [1], 242 k., [NH-L, 20 września 2007].

- Felski, Wiesław (2007), *Poetyka biblijnych tłumaczeń Czesława Miłosza*, [KUL, WNH, prom. Mirosława Ołdakowska-Kuflowa], Lublin, 263 k., [NH-L, 29 maja 2007].
- Góra, Ewa (2007), *Intencja, intuicja a przekład (na materiale „Zawiści” Jurija Oleszy)*, [AP, WH, prom. Tadeusz Szczerbowski], Kraków, 108 k., [NH-J, przekładoznawstwo, 21 czerwca 2007].
- Grzegorzczak, Grzegorz (2007), *Problems of translating humorous texts. Polish rendering of sketches from Monty Python's Flying Circus = Problemy przekładu tekstów humorystycznych na przykładzie polskich tłumaczeń skeczy z Latającego Cyrku Monty Pythona*, [UG, WF-H, prom. Wojciech Kubiński], Gdańsk, 201 k., [NH-J, 13 marca 2008].
- Gutfeld, Dorota (2007), *English-Polish Translations of Science Fiction and Fantasy: Preferences and Constraints in the Rendering of Cultural Items = Angielsko-polskie przekłady science fiction i fantasy: tendencje i uwarunkowania w tłumaczeniu elementów kulturowych*, [UMK, WF, prom. Mirosława Buchholtz], Toruń, III, 289 [35] k., [NH-L, 18 września 2007].
- Hołowienko-Simon, Maria (2007), *Przekład uwierzytniony polskich i niemieckich dokumentów metrykalnych i administracyjnych. Problemy ekwiwalencji tłumaczeniowej*, [UG, WF-H, prom. Andrzej Kątny], Gdańsk, 248 k., [NH-J, 10 stycznia 2008].
- Jóźwiak-Dądela, Aleksandra (2007), *O tłumaczeniu polskich związków frazeologicznych na język niemiecki na przykładzie wybranych tekstów publicystycznych*, [UŚ, WF, prom. Jadwiga Stawnicka], Sosnowiec, 224 k., [NH-J, 9 października 2007].
- Linke[-Ratuszny], Monika (2007), *A Cognitive Approach to Equivalence in Literary Translation Illustrated by an Analysis of Images of Women in Henry James's „Portrait of a Lady” and its Polish Translation „Portret damy” = Kognitywne podejście do ekwiwalencji w przekładzie literackim zilustrowane analizą obrazów kobiet w powieści „The Portrait of a Lady” Henry'ego Jamesa i jej polskim przekładzie „Portret damy”*, [Uniwersytet Mikołaja Kopernika. WF, prom. Mirosława Buchholtz], Toruń, 216 k., [NH-L, 10 września 2007].
- Martyńska, Małgorzata (2007), *Umiejętność tłumaczenia u osób bilingwalnych*, [UAM, WN, prom. Barbara Skowronek], Poznań, 218 k., [NH-J, 18 października 2007].
- Michalak, Anna (2007), *Rola hauskańskich przekładów biblijnych w ewangelizacji północnej Nigerii*, [UKSW, WT, prom. Jarosław Stanisław Różański], Warszawa, [NT, misjologia, 19 marca 2007].

- Szarkowska, Agnieszka (2007), *Formy adresatywne we współczesnej polszczyźnie i angielszczyźnie. Implikacje dla przekładu*, [UW, WN, prom. Jan Rusiecki], Warszawa, 321 k., [NH-J, 26 czerwca 2007].
- Šurla, Andrej (2007), *Przekładowe fascynacje Toneta Pretnara*, [UŚ, WF, prom. Kalina Bahneva], Katowice, 239 k., [NH-L, 17 lipca 2007].
- Wołek-San Sebastian, Katarzyna (2007), „*Trzecia kultura*” w oryginale i przekładzie współczesnej prozy chorwackiej, [UJ, WF, prom. Maria Dąbrowska-Partyka], Kraków, [1], 169 k., [NH-L, 20 czerwca 2007].

2008

- Bibik, Barbara (2008), *Maria, Antygona – studium postaci. Analiza wybranych polskich tłumaczeń i inscenizacji teatralnych*, [UMK, WF, prom. Marian Szarmach], Toruń, 394 k., [NH-L, fil. klas., 24 czerwca 2008].
- Bilczewski, Tomasz (2008), *Komparatystyka jako sztuka interpretacji w kontekście badań nad przekładem*, [UJ, WP, prom. Stanisław Balbus], Kraków, 341 k., [NH-L, 18 czerwca 2008].
- Borodo, Michał (2008), *Between the global and the local. Translation for children in Poland at the turn of the 21st century = Między globalnością a lokalnością. Przekład dla dzieci w Polsce na przełomie XXI wieku*, [UG, WF-H, prom. Wojciech Kubiński], Gdańsk, [4], 229 k., [NH-J, 17 lipca 2008].
- Drozdowicz, Maksymilian (2008), *Językowy obraz świata guarani w polskich tłumaczeniach prozy Augusto Roa Bastosa*, [UWr, WF, prom. Wojciech Soliński], Wrocław, 368 k., [NH-L, 22 stycznia 2008].
- Giczela[-Pastwa], Justyna (2008), *Ekwiwalencja tłumaczeniowa na przykładzie wybranych fragmentów polskich przekładów prozy Jamesa Joyce’a*, [UG, WF-H, prom. Wojciech Kubiński], Gdańsk, 249 k., [NH-J, 4 czerwca 2009].
- Grad, Izabela (2008), *Obecność dramatów Williama Shakespeare’a w kinematografii światowej po 1944 roku. Zagadnienia przekładu intersemiotycznego i transferu kulturowego w kontekście estetyki filmowej*, [UWr, WF, prom. Marcin Cieński], Wrocław, 351 k., [NH-L, 7 lipca 2009].
- Gwóźdź, Grzegorz (2008), *Operational Norms in the Translation of American Short Stories into Polish = Normy operacyjne w polskich przekładach opowiadań amerykańskich*, [UWr, WF, prom. Leszek Berezowski], Wrocław, 287 k., [NH-J, 9 grudnia 2008].
- Kałużna, Agnieszka (2008), *English Literary Translations into Polish until 1800 in the Light of Contemporary Translation Theories: Strategies and Methods = Przekłady literackie z języka angielskiego na język polski do roku 1800 w świetle ówczesnych poglądów na teorie przekładu: strategie i metody*, [UWr, WF, prom. Leszek Berezowski], Wrocław, 211 k., [NH-J, 1 lipca 2008].

- Korycińska-Wegner, Małgorzata (2008), *Der Übersetzer der bewegten Bilder. Das Drehbuch als Übersetzungsvorlage = Tłumacz ruchomych obrazów. Scenariusz filmowy jako podstawa procesu przekładu*, [UAM, WN, prom. Maria Krysztofiak-Kaszyńska], Poznań, 235 k., [NH-L, 22 stycznia 2009].
- Lasowy-Pudło, Magdalena (2008), *Recepcja literatury NRD w Polsce w latach 1949-1990*, [UWr, Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy Brandta, prom. Izabela Surynt], Wrocław, 445 k., [NH-L, 13 stycznia 2009].
- Łuczak, Małgorzata (2008), *Sztuka przekładu. O francuskich tłumaczeniach polskiej poezji współczesnej (problemy języka, stylu i tekstu)*, [UO, WF, prom. Elżbieta Maria Dąbrowska], Opole, 171 k., [NH-L, 11 marca 2010].
- Olszewska, Izabela (2008), *Kulturelemente in der Übersetzung am Beispiel ausgewählter Werke der jiddischen Literatur = Elementy kulturowe w przekładzie na podstawie wybranych dzieł literatury jidysz*, [UG, WF, prom. Andrzej Kątny], Gdańsk, 276 k., [NH-J, 5 lutego 2009].
- Panek, Grzegorz (2008), *Semantic vagueness and terminological equivalence in legal translation. A cognitive approach = Semantyczna nieostrość i ekwiwalencja terminologiczna w tłumaczeniu prawnym. Ujęcie kognitywne*, [UŚ, WF, prom. Andrzej Łyda], Katowice, 277 k., [NH-J, 15 lipca 2008].
- Plużyczka, Monika (2008), *Psycholingwistyczne aspekty dydaktyki translacji tekstów specjalistycznych (na materiale rosyjskich tekstów prawnych)*, [UW, WLS, prom. Stanisław Szadyko], Warszawa, 315 k., [NH-J, 17 lutego 2009].
- Rzepka, Marcin (2008), *Językowe i kulturowe aspekty przekładu Biblii na języki irańskie (perski, kurdyjski)*, [UJ, WF, prom. Andrzej Pisowicz], Kraków, 261 k., [NH-J, 10 kwietnia 2008].
- Sikora, Iwona (2008), *Strategie translatorskie w dubbingu anglojęzycznych filmów animowanych*, [UŚ, WF, prom. Julian Maliszewski], Katowice, 322 k., [NH-J, 15 lipca 2008].
- Tatańczuk, Aneta (2008), *Linguistic worldview changes in dubbing American animated family movies = Zmiany językowego obrazu świata w dubbingu amerykańskich familijnych filmów animowanych*, [UWr, WF, prom. Leszek Berezowski], Wrocław, 223 k., [NH-J, 18 listopada 2008].
- Wolańska-Zasępa, Izabela (2008), *Traductor – el „segundo autor” o el „autor sin imaginación”? Límites de la libertad del traductor a luz de la lingüística cultural = Tłumacz jako „drugi autor” czy „autor bez wyobraźni”? Granice swobody tłumacza w świetle lingwistyki kulturowej*, [UŚ, WF, prom. Joanna Wilk-Racięska], Katowice, 291 k., [NH-J, 17 lutego 2009].

Żurawlew, Tomasz (2008), *Poetyka ironii w twórczości Wisławy Szymborskiej w oryginale oraz przekładach Karola Dedeciusa*, [UG, WF-H, prom. Andrzej Kątny], Gdańsk, 220 k., [NH-J, 13 marca 2008].

2009

Buncler, Anna (2009), *Finitywna forma passivum w języku fińskim oraz jej odpowiedniki w języku polskim*, [UW, WN, prom. Elżbieta Artowicz], Warszawa, 304 k., [NH-J, 15 grudnia 2009].

Cook, Jadwiga (2009), *Potoczność w przekładzie dialogu powieściowego. Na materiale polskich przekładów współczesnej francuskiej prozy powieściowej*, [UWr, WF, prom. Elżbieta Skibińska-Cieńska], Wrocław, 194 k., [NH-J, 17 listopada 2009].

Dyła-Urbańska, Joanna (2009), *Polish translations of Salman Rushdie's novels in view of postmodern and postcolonial literary theories = Polskie przekłady powieści Salmana Rushdiego w świetle literackich teorii postmodernizmu i postkolonializmu*, [UŁ, WF, prom. Jerzy Jarniewicz], Łódź, [5], 281 k., [NH-L, 26 lutego 2010].

Filar Magdalena (2009), *Kategoria nieokreśloności w perspektywie tekstu i jego przekładu – studium kognitywne*, [UJ, WF, prom. Zofia Berdychowska], Kraków, 186 k., [NH-J, 21 maja 2009].

Fornalczyk[-Lipska], Anna Danuta (2009), *Translating anthroponyms as exemplified by selected works of English children's literature in their Polish versions*, [UW, WLS, prom. Tomasz P. Krzeszowski], Warszawa, 241 k., [NH-J, 13 października 2009].

Grzybek, Joanna (2009), *Język prawa cywilnego w aspekcie translatologicznym chińsko-polskim i polsko-chińskim*, [UAM, WN, prom. Jerzy Bańcerowski], Poznań, 280 k., [NH-J, 9 czerwca 2009].

Jermaszowa [Ermashova], Irina (2009), *Współczesna poezja polska w przekładach Natalii Astańfowej i Władimira Britaniszskiego*, [UAM, WFPiK, prom. Anna Legeżyńska], Poznań, 346 k., [NH-L, 16 grudnia 2009].

Kochanowska, Anna (2009), *Les Noms propres dans la traduction de la littérature pour enfants = Nazwy własne w przekładzie literatury dla dzieci*, [UMK, WF, prom. Jacek Pleciński], Toruń, 381 k., [NH-J, 16 marca 2010].

Kujawiński, Jakub (2009), *Wernakularna kolekcja historiograficzna z rękopisu francuskiego nr 688 z Biblioteki Narodowej w Paryżu. Studium źródłoznawcze = A Vernacular Historiographical Miscellany in the French MS 688 from the National Library in Paris. A Critical Study*, [UAM, WH[istoryczny], prom. Jerzy Strzelczyk], Poznań, t. 1: k. 1-110, [8]; t. 2: k. 111-362; t. 3: k. 363-527, [NH-H, 10 maja 2010].

- Kurcz, Agata (2009), *British Humour and Play on Words – Are They Lost in Audiovisual Translation? = Humor brytyjski oraz gra słów – czy zostają utracone w przekładzie audiowizualnym?*, [UWr, WF, prom. Leszek Berezowski], Wrocław, 158 k., [NH-J, 13 października 2009].
- Lang, Andrzej (2009), *Pismo Święte w przekładach Eugeniusza Dąbrowskiego. Komparatywne studium z translatoryki biblijnej*, [UKSW, WT, prom. Krzysztof Bardski], Warszawa, 331 k., [NT, 21 grudnia 2009].
- Leńczuk, Mariusz (2009), *Synonimia leksykalna w średniowiecznych przekazach kanonu mszy świętej*, [IJP PAN, prom. Roman Mazurkiewicz], Kraków, 478 k., [NH-J, 13 października 2009].
- Lis-Lemańska, Izabela (2009), *Thumacze przysięgli w Polsce – ich status, kształcenie i doskonalenie zawodowe*, [UMK, WNP, prom. Eugenia Anna Wesołowska], Toruń, 305 [17] k., [NH-P, 14 grudnia 2010].
- Łyk, Maciej (2009), *Thomas Bernhard als Theaterautor in Polen. Übersetzung, Inszenierung, Rezeption = Thomas Bernhard jako autor teatralny w Polsce. Tłumaczenie, inscenizacja, recepcja*, [UAM, WN, prom. Maria Krysztofia-Kaszyńska], Poznań, 232 k., [NH-L, 26 czerwca 2008].
- Mamet-Michalkiewicz, Marta (2009), *Between the Orient and Occident: transformations of the Thousand and One Nights = Pomiędzy Wschodem a Zachodem: transformacje Księgi tysiąca i jednej nocy*, [UŚ, WF, prom. Zbigniew Białas], Katowice, 188 k., [NH-L, 15 września 2009].
- Mastela, Olga (2009), *„Zimowa opowieść” Williama Shakespeare’a w polskich interpretacjach: studia krytycznoliterackie, przekłady oraz wystawienia teatralne*, [UW, WLS, prom. Krystyna Kujawińska-Courtney], Warszawa, 321 k., [NH-J, 15 grudnia 2009].
- Porwoł, Monika (2009), *Strategies and tactics in specialised translation from English into Polish and from Polish into English = Przekład specjalistyczny angielsko-polski i polsko-angielski. Strategie i taktyki*, [UO, WF, prom. Tadeusz Piotrowski], Opole, 241 [1] k., [NH-J, 9 lipca 2009].
- Pytlak, Magdalena (2009), *Polifoniczność w przekładzie. O tym jak Polacy i Bułgarzy czytają „Biesy” Fiodora Dostojewskiego*, [UJ, WF, prom. Maria Hanna Dąbrowska-Partyka], Kraków, 171 k., [NH-L, 25 lutego 2010].
- Strzałkowska, Barbara (2009), *Mowy Elihu (Hi 32-37) oraz ich reinterpretacja w Biblii Greckiej*, [UKSW, WT, prom. Waldemar Chrostowski], Warszawa, [NT, biblistyka, 18 maja 2009].

2010

- Biernacka, Agnieszka Dominika (2010), *Funkcje tłumacza w rozprawie sądowej*, [UW, WLS, prom. Małgorzata Tryuk], Warszawa, 393 k., [NH-J, 14 grudnia 2010].
- Czogała-Kielboń, Joanna (2010), *Foreignization and domestication in the polish translations of Roald Dahl's books for children = Egzotyżacja i naturalizacja w polskich przekładach twórczości dla dzieci Roalda Dahla*, [UŚ, WF, prom. Danuta Gabryś-Barker], Katowice, 244 k., [NH-J, 2010].
- Dębska, Karolina (2010), *Tekst polifoniczny jako przedmiot tłumaczenia literackiego*, [UW, WLS, prom. Krzysztof Hejrowski], Warszawa, 250 k. [NH-J, translatoryka, 16 listopada 2010].
- Dłużniewska-Łoś, Katarzyna (2010), *El problema de la transmisión de las peculiaridades del lenguaje poético en el proceso de traducción: estudio comparativo de las traducciones de Cinnamon Shops de Bruno Schulz al español = Problem przeniesienia specyficznych cech języka poetyckiego w procesie przekładu: studium porównawcze tłumaczeń Sklepów Cynamonowych Brunona Schulza na hiszpański*, [UW, WN, prom. Urszula Aszyk-Bangs], Warszawa, [1], 200 k., [NH-J, 22 lutego 2011].
- Drzazgowska, Joanna (2010), *As construções perifrásticas aspectuais no português europeu. Dificuldades de tradução para o polaco = Aspektualne konstrukcje peryfrastyczne w europejskiej wersji języka portugalskiego. Problemy w tłumaczeniu na język polski*, [UMCS, WH, prom. Barbara Hlibowicka-Węglarz], Lublin, 190 k., [NH-J, jęz. romańskie, 22 września 2010].
- Gasek, Bogumił (2010), *Лексико-семантическая интерференция в процессе перевода (на материале русского и польского языков) [Leksiko-semantičeskââ interferenciâ v processe perevoda (na materiale russkogo i pol'skogo âzykov)] = Interferencja leksykalno-semantyczna w procesie przekładu (na materiale języków rosyjskiego i polskiego)*, [UWr, WF, prom. Michał Sarnowski], Wrocław, 214 k., [NH-J, 6 lipca 2010].
- Grabowski, Łukasz (2010), *A corpus-driven analysis of parallel text of „Lolita” by V. Nabokov and its russian and polish translations = Analiza korpusowa tekstu równoległego „Lolity” V. Nabokova i jej przekładów na język rosyjski i polski*, [UO, WF, prom. Tadeusz Piotrowski], Opole, 336 k., [NH-J, 8 kwietnia 2010].
- Jędrzejowska [Schiffauer], Izabela (2010), *Constitutional Terminology in Translation. The Drifting Semantics of the Supranational Discourse under Negotiation = Terminologia konstytucyjna w stanie przejściowym. Niedookreślona semantyka rodzącego się dyskursu ponadnarodowego*, [UWr, WF, prom. Leszek Berezowski], Wrocław, 238 k., [NH-J, 6 lipca 2010].

- Karimova-Kiecenka, Ilaha (2010), *Способы перевода фразеологизмов с русского на польский и азербайджанский языки на материале переводов романа Михаила Булгакова «Мастер и Маргарита»* [*Sposoby peregoda frazeologizmov s russkogo na pol'skij i azerbajdžanskij âzyki na materiale perevodov romana Mihaila Bulgakova «Master i Margarita»*] = *Sposoby tłumaczenia frazeologizmów z języka rosyjskiego na język polski i azerbejdżański na materiale przekładów powieści Michaila Bulhakowa „Mistrz i Małgorzata”*, [UWr, WF, prom. Jan Miodek], Wrocław, [3], 178 k., [NH-J, 9 listopada 2010].
- Kasprzak, Wojciech (2010), *The Categorisation and Perception of Nature in Intra- and Interlingual Translation in Polish and English Texts* = *Kategoryzacja i postrzeganie przyrody w przekładzie wewnątrz- i międzyjęzykowym w tekstach polskich i angielskich*, [UW, WN, prom. Aniela Korzeniowska], Warszawa, 299 k., [NH-J, 29 czerwca 2010].
- Kaźmierczak, Marta (2010), *Intertekstualne i intersemiotyczne aspekty przekładu poezji Bolesława Leśmiana na języki rosyjski i angielski*, [UŁ, WF, prom. Anna Bednarczyk], Łódź, 376 k., [NH-L, 25 czerwca 2010].
- Lisewska, Magdalena (2010), *Wybory tłumacza, ich źródła i konsekwencje w przekładzie na język polski antyutopii „Kallocain” Karin Boye*, [UG, WF, prom. Hieronim Chojnacki], Gdańsk, 271 k., [NH-L, 12 stycznia 2012].
- Łebkowska [Kubejko], Ilona (2010), *Die Erscheinung der politischen Ideologisierung in der ost-und westdeutschen Übersetzung ausgewählter Werke der polnischen Literatur zwischen 1945 und 1990*, [UMCS, WH, prom. Jerzy Żmudzki], Lublin, 272 k., [NH-J, 22 września 2010].
- Osiejewicz, Joanna (2010), *Terminologische Komponenten Polnischer und Deutscher Fachsprache der KFZ-Haftpflichtversicherung aus der Übersetzungsperspektive* = *Komponenty terminologiczne polskiego i niemieckiego języka ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych z perspektywy translacji*, [UW, WLS, prom. Sambor Grucza], Warszawa, 240 k., [NH-J, 17 grudnia 2018].
- Szczygłowska, Martyna (2010), *Übersetzungsfehler. Eine kritische Betrachtung aus der Sicht der anthropozentrischen Sprachentheorie* = *Błędy tłumaczeniowe. Krytyczne spojrzenie z punktu widzenia antropocentrycznej teorii języków ludzkich*, [UW, WLS, prom. Sambor Grucza], Warszawa, 263 k., [NH-J, 14 grudnia 2010].
- Tymoszuk, Katarzyna (2010), *Ekspansje i kompresje w procesie tłumaczenia simultanicznego*, [UMCS, WH, prom. Hans-Jörg Schwenk], Lublin, 298 k. + płyta CD, [NH-J, jęz. stosowane, translatoryka, 16 lutego 2011].

- Widział-Ignaszczak, Małgorzata (2010), *Przekaz leksyki religijnej w przekładach z języka polskiego na język rosyjski*, [KUL, WNH, prom. Roman Zbigniew Lewicki], Lublin, 305 k., [NH-J, 14 czerwca 2011].
- Woroch, Justyna (2010), *Reformulation as foundation of conference interpreting = La reformulation comme fondement de l'interprétation de conférence = Przetłumaczenie jako fundament tłumaczenia konferencyjnego*, [UAM, WN, prom. Teresa Tomaszekiewicz], Poznań, 329 k., [NH-J, 24 czerwca 2010].

ABSTRAKT

Niniejsza publikacja, pierwsza z planowanego cyklu, prezentuje dorobek polskich badaczy przekładu zgromadzony w postaci niepublikowanych rozpraw doktorskich. Integralną część opracowania stanowi wykaz dysertacji doktorskich powstałych od drugiej połowy XIX w. po koniec pierwszej dekady obecnego milenium (lata 1874-2010), rejestrujący 136 lat polskich studiów nad przekładem: stadium wczesnonaukowe rozwoju, konstituowanie się dyscypliny i stopniowe osiągnięcie dojrzałości. W przedmiotowym okresie zarejestrowano 374 rozprawy poruszające te zagadnienia. Prace zostały obronione w polskich uczelniach wyższych i jednostkach naukowo-badawczych, dyscyplinarnie powiązane są z literaturoznawstwem, językoznawstwem, bibliotekoznawstwem, naukami teologicznymi oraz prawnymi. Stworzona baza bibliograficzna jest punktem wyjściowym do poszukiwania źródeł oraz śledzenia dynamiki rozwoju polskich studiów nad szeroko ujmowanym przekładem (ustnym i pisemnym), próbą zobrazowania ich polidyscyplinarności, przedmiotowej i metodologicznej heterogeniczności.

Słowa kluczowe: przekładoznawstwo, Polska, historiografia, bibliografia, rozprawy doktorskie

ABSTRACT

From Polish Translation and Interpreting Studies: Unpublished Doctoral Theses (1874-2010)

The present publication, the first in a planned series, presents the achievements of Polish translation scholars collected in the form of unpublished

doctoral dissertations. An integral part of the study is a list of doctoral dissertations written from the second half of the 19th century to the end of the first decade of the present millennium (1874-2010), registering 136 years of Polish translation studies: the stage of early scientific development, the formation of the discipline, and the gradual achievement of maturity. During the period under study, 374 translation and interpreting studies dissertations were registered, defended at Polish universities and research institutes, disciplinary related to literary studies, linguistics, library science, theological and legal sciences. The created bibliographic database serves as a starting point for searching for sources and tracking the dynamics of the development of Polish studies on broadly understood translation and interpreting studies. It represents an attempt to illustrate their polydisciplinarity, subject diversity, and methodological heterogeneity.

Keywords: translation and interpreting studies, Poland, historiography, bibliography, PhD dissertations